

780
1988/2

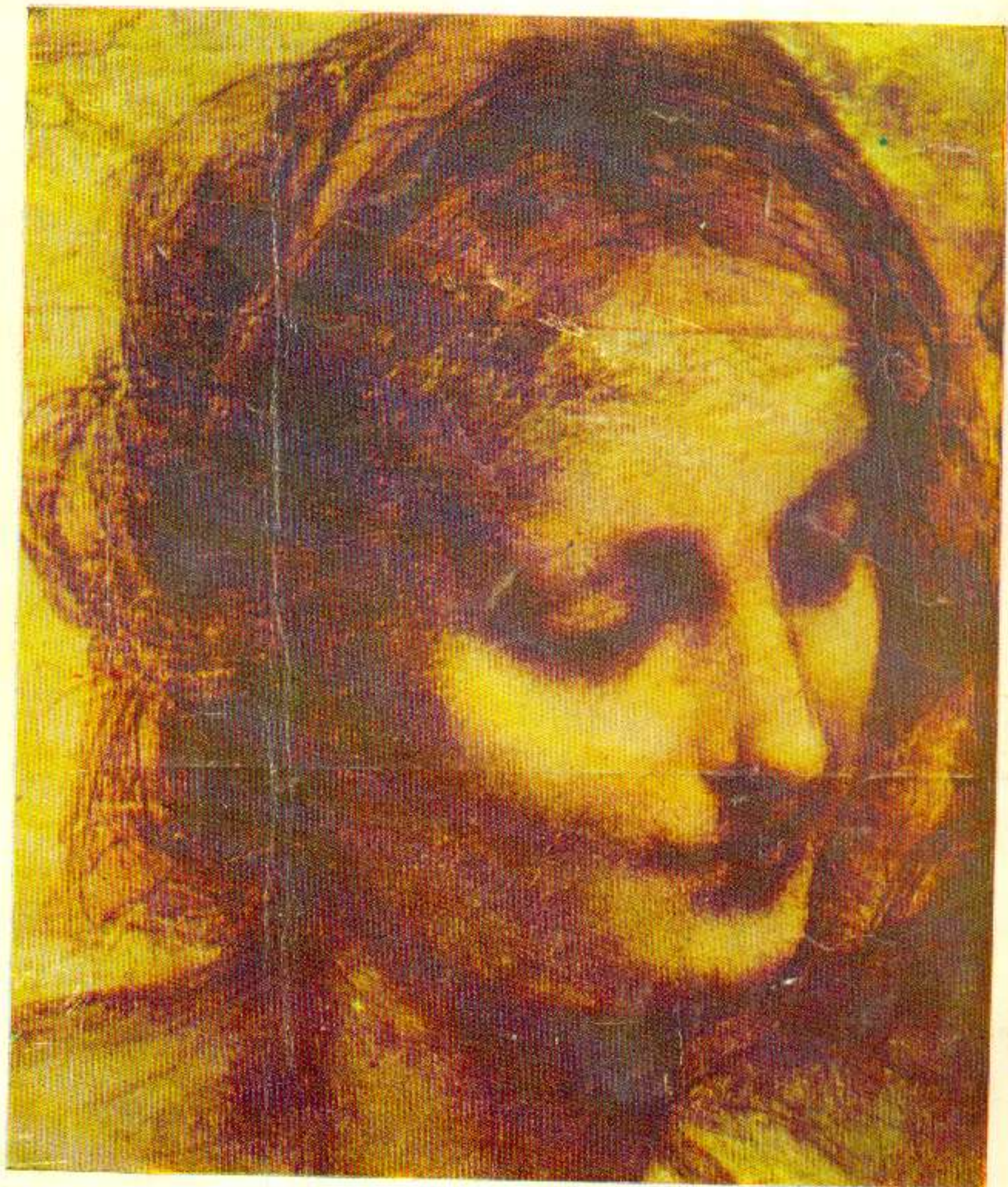
ISSN 0134-9848

1988/4

ივლიანი-სპიტი

სეზენი

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

ქართული
წიგლიერთა
კავშირი

საქართველოს სსრ-ის მწიგნობართა
კავშირიდან

რთხ მოქმედებად

პიესა

თარგმანი ლია ლლონტაძე

მოქმედი პირები

სერგეიპოპოვი ალექსანდრე

ვლადიმეროვიჩი გადამდგარი პროფესორი.
ელენა ანდრეევნა, მისი ცოლი, 27 წლისა.
სოფია ალექსანდროვნა, (სონია), მისი

ქალიშვილი პირველი ცოლისგან.
ვინიციკაია მარია ვასილევნა, ხაიდუმლო
მრჩეულის ცოლი, პროფესორის ყოფილი
ხიდუდრი.

ვინიციკი ივანე პეტროვიჩი, მისი შვილი.
ასტროვი მიხაილ ლვოვიჩი, ექიმი.

ბელაგინი ილია ილიჩი, გაღარიბებული
მეზამუღე.

მარინა, მოხუცი გადია.

მოჯამაბირა.

მოქმედება ხდება სერგეიპოპოვის
გამთლში.

პირველი მოქმედება

ბელი. სახლი, ტერასიანი მხარე ხეივანში გა-
დის. ბებერი ილვის ხას ძირში, მაგიდაზე ჩაის
სუფრაა გაწყობილი. ირგვლივ მერჩები და
სკამები. ერთ-ერთ მერჩზე გიტარა დევს. მაგი-
დასთან ახლოს საჭანელა დგას. დღის სამი სა-
ათია. მოღრუბლული დღეა.

ფაშლავა, ზანტი მოხუცი მარინა სამოვარს
უზის და წინდას ქსოვს. ასტროვი მის მახ-
ლობლად ბოლთაჲ სცემს.

მარინა (ჩაის უსხამს). მიირთვი, ბატონო.

ასტროვი (უგუნებოდ გამოართმევს). არც
კი ვიცი, მინდა?

მარინა. არაყს ხომ არ მიირთმევდი?

ასტროვი. არა არაყს უოველდღე არ გეაბ-
ლები. თანაც ცხელა!

მარინა.

გადია. რამდენი წელია. ერთმანეთს ვიცნობთ?

მარინა (ფიქრობს). რამდენი? ღმერთო, გა-
მანსენე... როდის ხანია შენ აქ გადმობვედი...
ხონიკას დედა, ვერა პეტროვნა ჯერ კიდევ
ცოცხალი იყო. მის სიცოცხლეში ორჯერ მო-
გიწია ჩამოსვლა, ზამთარში ჩამოდიოდი ხო-
ლმე, ასე რომ... გამოდის, დაახლოებით თერ-
თმეტი წელია. (დაფიქრდა.) იქნებ მეტოც?

ასტროვი. ძალიან გამოვიცვალე?

მარინა. ძალიან. მაშინ ახალგაზრდა, ლამა-
ზი იყავი. ახლა დაბერდი, სილამაზეც დაკარგე-
თანაც არაყს სვამ.

ასტროვი. ახეა... ამათ წელიწადში ძალიან
გამოვიცვალე. რატომ? იმიტომ რომ ბევრს ვმუ-
შაობ, გადია. თითქმის ოცდაოთხი საათი ფეხ-
ზე ვდგავარ, წუთით მოცლა არა მაქვს, ღამე,
დაწოლა თუ მეღირსა, ერთთავად იმის მოლო-
დინში ვარ, როდის მომაკითხავენ და როდის
წამიყვანენ-მეთქი ავადმყოფთან. აი, რაც ერ-
თმანეთს ვიცნობთ. ერთი თავისუფალი დღე არ
მქონია, მოდი და ნუ დაბერდები! ცხოვრება
თავისთავად მოსაბეზრებელი, ფუჭი და კუჭ-
ყიანი რამ არის... გითრევს, გიწოვს. ირგვლივ
კი ახირებული ხალხია, სულ დარეხვილები; მო-
და, რაღაც ორ-სამ წელში შენდა შეუმჩნევე-
ლად, მათ გვერდით, შენც ირეხვები. ვერსად
გაექცევი ამას. (უღვაშს გადაიგრიხავს.) ხე-
დავ, რამოდენა უღვაში მოვუშვი.. ბრიყვული
უღვაში. მეც დავირებვე, გადია... თუმცა ჯერ
მთლად არ გამოვთავანებულვარ. ღვთის წყა-
ლობით, კვუას არ გადავსულვარ, მაგრამ
გრძნობები დამიჩლუნგდა, არაფერი არ მინდა,
არაფერი არ მჭირდება, არავინ არ მიყვარს...
შენ მიყვარხარ მხოლოდ. (თავზე აკოცებს.)
ბავშვობისას მეც შენნაირი გადია მყავდა.

მარინა. ხომ არ გშია?

ასტროვი. არა. დიდმარხვის მესამე კვირას
მალციკოეში. ვიყავი. ისეთი ეპიდემია იყო...

პარტახტიანმა ტიფმა ერთიანად მოცელა ხალხი... ჭუჭუი, სიმურაღე, ევამლი... ავადმყოფები, ხბორები, გოჭები ერთად ეუარნენ მიწაზე... მთელი დღე იმათ მოვუნდი, ერთი არ ჩამიბუხლია, პირში ხემსი არ ჩამხვლია, შინ მივედი, სულის მოთქმა ვერ მოვასწარი, რომ რკინიგზიდან მეიხრე მომიყვანეს: დავაწვინე საოპერაციოდ მაგიდაზე და სანამ ქლოროფორმს დავადებდი, საწყაღმა თქვენი პირი წაიღო... ამიჩუყდა გული, სინდისმა შემაწუხა. ასე მეგონა, განგებ მე მოვკალი-მეთქი, დავჩქეი, დავხუჭე თვალი. აი, ასე, და ვფიქრობ: ასი-ორასი წლის შემდეგ ამ ჩვენი კეთილი გარჯისთვის, ნეტავი კეთილი სიტუვით მაინც თუ შეგვეწვავა-მეთქი ვინმე? ა, გაღია, ხომ არავინ შეგვეწვავა?

მარინა. ადამიანი არა, სამაგიეროდ ღმერთი შეგვეწვავა!

ასტროვი. გმადლობთ, გაღია. კარგი ნათქვამია

შემოდის გოინიკა
ვოინიციკი (სახლიდან გამოდის, ეტყობა, სავუხმის შემდეგ ეძინა — ერთიანად დაკმუჭუნულა, მერბზე ჩამოჯდება, თავის ლამაზ ქალსტუქს ისწორებს). დიახ, პაუზა, დიხ...

ასტროვი, გამოიძინე?

ვოინიციკი, დიახ, გემოზე. (დაამტკნარებს.) რაც პროფესორი და მისი მეუღლე ჩამოგვისახლდნენ, ცხოვრებამ კალაპოტიდან ამოგვადგო. საუზმედ და სადილად ათასნაირ რამე-რუმეებს მივირთმევ, ღვინოსაც ვსვამ... მავნებელია ეს უველაფერი! აღრე წუთით ვერ ვიცდიდი, იმდენი სამუშაო გქონდა მე და სონიას. ახლა მარტო სონია შრომობს, მე მძინავს, ვკამ, ვხვამ... არ ვარცა ასე!

მარინა (თავი გაქნევს). ასე დააწესეს პროფესორი თორმეტზე დგება, სამოვარი დილიდან თუხთუხებს და თუხთუხებს, მაგათ ჩამოსვლამდე პირველ საათზე ვხადილობდით ადამიანურად, ახლა შვიდზე ვხადილობთ. ღამე პროფესორი კითხულობს და წერს, უცებ ორ საათზე დარეკავს... არიქა, რა ამბავია-მეთქი? თურმე ჩაი ნებავეს! უნდა დავაღვიძო ამ შუაღამეს ხალხი, დავდგა სამოვარი, კაი წესია!

ასტროვი, დიდხანს აპირებენ დარჩენას?

ვოინიციკი (სტვენს). მთელ საუკუნეს, პროფესორმა გადაწყვიტა აქ იცხოვროს.

მარინა. აი, ახლაც ორი საათია სამოვარი დულს, ისინი კი სეირნობენ.

ვოინიციკი. მოდიან, მოდიან... დაწყნარდი...

ისმის ხმები. ბაღის საღრმიდან მოსეირნე სერებრიაკოვი, ელენა ანდრეევნა, სონია და ტელეგინი ბრუნდებიან.

სარეზრიაკოვი. მშვენიერია, მშვენიერია, პირდაპირ დიდებული სანახებია.

ტალეზინი. უმშვენიერესი, თქვენო აღმატებულიებავ

სონია. გინდა, მამა, ხვალ სატყეოში წავიდეთ?

ვოინიციკი. ბატონებო მითითით ჩაი! სარეზრიაკოვი. მეგობრებო, მეცით პატივი და სამუშაო ოთახში მამჩვენეთ! რალა-რალაცები დასამთავრუნელი დამჩვენეთ და დღესვე უნდა დავამთავრო.

სონია სატყეო უთუოდ მოგეწონება...

ელენა ანდრეევნა, სერებრიაკოვი და სონია სახლში შედიან ტელეგინი მაგიდისაკენ მიდის და მარინას მიუჯდება.

ვოინიციკი ისე მცხელა, სული მებუთება, ამ ჩვენს დიდ მეცნიერს კი პალტო და კალაშნიკი ჩაუცვამს, ქოლგაც დაუჭერია და ხელთათმანებიც უკეთია!

ასტროვი. ეტყობა, თავს უფროსილდება.

ვოინიციკი, ო, რა ქალია, რა ქალია, ჩემს სიცოცხლეში არ მინახავს ასეთი ლამაზი ქალი!

ტალეზინი. მინდორს მივუყვები, ბაღში ხეების ძირში ვცემ ბოლთას თუ აი, ამ მაგიდას დავუარებ. მარინა ტიმოფეევნა, აუწერელ ნეტარებას განვიცდი! დიდებული ამინდია, ჩიტები ეიფივებენ, ჩვენც ასე შეხმატკბილებულად და ერთობით ვიყოთ — ამას რა სჯობია?! (ტიქა გამოართმევს.) უწომო მადლობა!

ვოინიციკი (ოცნებით). ო, რა თვალები აქვს... არაჩვეულებრივი ქალია!

ასტროვი. ივან პეტროვიჩ, გვიამბე რამე.

ვოინიციკი (უგულოდ). რა გვიამბო?

ასტროვი. ახალი თუ იცი რამე?

ვოინიციკი. არა, უველაფერი ძველია. მეც იგივე ვარ, რაც ვიყავი, ოღონდ უარესი, რადგან გავზარმაციდი, არაფერს აღარ ვაკეთებ, სულ ბებერივით ვბუზღუნებ. ჩემმა გადაბჭუებულმა მამამ კიდეც არ გაათავა ქალთა ემანსიპაციაზე ურანტალი, თავად ცალი ფეხი სამარეში უდგას და თავის ბრძნულ წიგნებში სხვებისთვის ეძებს ახალი ცხოვრების განთიადის მაუწყებელ აზრებს.

ასტროვი. პროფესორი?

ვოინიციკი პროფესორი ძველებურად დილიდან შუა ღამემდე ზის თავის სამუშაო ოთახში და წერს და წერს. „ვზით დაძაბულად, დაღრეჯით ოდენ, ვაცბობთ და ვაცხობთ ოდებს და ოდებს, ქება გვეკუთვნის მეც და თქვენც წესით, თუმცა... სიტუვაც კი არსაით გვეხმის“. ქალაღი მენანება! უკეთესს იწამდა ავტობიოგრაფია დაეწერა, მერედა, რა მასალა! უური მიგდე! გამოთაყვანებული ბებერი, წიგნის კია, ქარებით დახუთული, რევმატიზმიანი, შაკიკიანი, ექვითა და შურიტ ღვიძლგასიებული გადამდგარი პროფესორი... და ეს კია ახლა ფეხმორთხმით ზის პირველი ცოლის მამულში.

აბა, რა ქნას, ქალაქში ოქანის რჩენა მაგას არ შეუძლია. ზის და თავის უბედურებას წუწუნებს სულ, თუმცა ხაწუნუნო არაფერი აქვს, პირიქით, ძალიანაც ბედნიერია. (ნერვიულად.) აა, რატომ უბრალო დიაკვნის შვილმა, სემინარიელმა, სწავლულის რამდენიმე ხარისხსა და კათედრას მიადწია. თქვენო აღმატებულებო, — უველა ასე მიმართაედა. სენატორის სიძეობასაც ეღიროს და ა. შ და ა. შ. თუმცა რა — ეს ჭერ კიდევ არაფერი. მთავარი, აა, რა არის: ადამიანს, რომელიც ზუსტად ოცდახუთი წელია ხელოვნებაზე წერს, ხელოვნებისა არაფერი გაეგება. ოცდახუთი წლის განმავლობაში რეალიზმზე, ნატურალიზმზე და ათასნაირ იზმზე სხვის აზრებს ცოხნის: ოცდახუთი წელია კითხულობს და წერს იმას, რაც ჰკვიანებმა დიდი ხანია იციან, ხოლო სულელებს სრულიად არ აინტერესებთ, — ესე იგი, ოცდახუთი წელია, წყალს ნაყავს, ამასთან, მოგებს სენებათ. რა დიდი წარმოდგენის ბრძანდება თავის თავზე. რა პრეტენზიულია! მაგრამ... წამოვიდა თუ არა კათედრიდან, უველამ ერთბაშად დაივიწყა. კაციშვილს აღარ ახსოვს მისი სახელი. აბა, რა გამოდის? — ოცდახუთი წელი სხვის ადგილზე მჭდარა. შეხედე, შეხედე, ასე დადის, თითქოს ღმერთი იყოს!

ასტროზი. მე მგონია, შური გალაპარაკებხი ვინინიციპი, დიახაც, შური მალაპარაკებხი ქალებში რა ბედი მქონიასრც ერთ დონ-ყუანს არ ღისრებია ასეთი წარმატება! მის პირველ ცოლს, ჩემს დას, მშვენიერ, მორჩილ არსებას, ამ ლაუვარდისფერ ცასავით კრიალას, კეთილშობილს, დიდხულოვანს, ფუტკრებივით რომ ეხვეოდნენ თავიანისმცემლები, ეგ ისე უყვარდა, როგორც მხოლოდ უბიწო ანგელოზს შეუძლია მასავით უბიწო და მშვენიერი არსების შეყვარება. დედაჩემს, მის სიდედრს, დღემდე არ განუღებია მისი სიყვარული და მონუსხულობით ეთაყვანება. მეორე ცოლი ულამაზესი, ჰკვიანი ქალი, — ახლახან გქონდათ მისი ხილვის ბედნიერება, — ასეთ ბებერს გაბყვა. მას ჩააბარა თავისი ახალგაზრდობა, სილამაზე, თავისუფლება, მშვენიერება. რატომ? რისთვის?!
 ასტროზი. ქმრის ერთგულია?
 ვინინიციპი. სამწუხაროდ, კი.

ასტროზი. რატომ სამწუხაროდ?
 ვინინიციპი. იმიტომ, რამ ამაგარი ერთგულება თავიდან ბოლომდე უკლებია. რიტორიკული კი არის, მაგრამ არაღრვიკურია. უღალატო გამღრმვალ ქმარს, რომელიც გძულს — უზნეობაა, ხოლო ჩაკლა საკუთარ არსებაში ქალობა და სიცოცხლის ეშხი, ეს უზნეობა არ არის?!

ბელეზინი (ცრემლნარევი ხმით). ვანია, როგორ არ მიყვარს, ასე რომ ლაპარაკობ. დიახ...

ვინც ცოლს, ან ქმარს ღალატობს, ის სანდო არ არის, მას ხამშობლოს ღალატაც შეუძლია! ვინინიციპი (ნაწყენი). შენ გაჩუბდა, შე ჩოფურა!

ბელეზინი. მომისმინე, ვანია, ქორწინების მეორე დღეს ცოლი გაშეჭყქქს სხეულს გამყვდა... ჩემი სიუშნოვის უბრძანებელი მაგრამ იმ დღის შემდეგ მე ჩემს მოვალეობას არ ვღალატობ. დღემდე მიყვარს ცოლი, დღემდე მისი ერთგული ვარ. ვებმარები, როგორც შემძლია. მთელი ჩემი ქონება მისი შვილების გაზრდას შევალე, საყვარლიხაგან რომ გააჩინა, მართალია, ბედნიერი არ ვყოფილვარ, მაგრამ სამაგიეროდ სიამაყე არ დამიკარგავს! მან რა და მოიგო? ახალგაზრდობა გაუფრინდა, სილამაზეც, ბუნების კანონებს სად წაუვიდოდა? გამოიყვლიფა, საყვარელი კაციც მოუყვდა... აბა, რაღა შერჩა?

შემოდინ სონია და ელენა ანდრეევნა; ცოტა ხნის შემდეგ, — მარია ვასილევნა წიგნით ხელში; ჯდება და კითხულობს; ჩაის მიაწოდებენ, სვამს, კითხვას განაგრძობს.

სონია (სწრაფად გადის). გადია, გლებები მოგვადგნენ, გადი, დაელაპარაკე, ჩაის შე მიუხედავ... (ჩაის ისხამს.)

გადია გადის. ელენა ანდრეევნა სიქანელაში ზის და ჩაის სვამს.

ასტროზი (ელენა ანდრეევნას). თქვენო ქმრის სანახავად მოვედი. რომ მწერდით, ავად არისო, რევმატიზმი, რაღაცები აწუხებსო. მშვენივრად გამოიყურება.

ელენა ანდრეევნა. წუხელ ვერ იყო კარგად. ფეხებს უჩიოდა, დღეს არა უშავს.

ასტროზი. მე კიდევ კისრისტებით მოვჭროდი, ოცდაათი ვერსი სულ ჭენებით გამოვიარე. თუმცა ეგ არაფერი. პირველი შემთხვევა როდია. სამაგიეროდ ხვალამდე აქ დავრჩები და quatum satis! გამოვიძინებ.

სონია. ძალიან კარგსაც იზამთ. თქვენ ისე იშვიათად რჩებით ხოლმე ჩვენთან. ვინ იცის, არც გისადილიათ?

ასტროზი. არა, არ მისადილია.

სონია. პოდა, ერთად ვისადილოთ. ჩვენ ახლა შვიდ საათზე ვსადილობთ. (ჩაის მოსვამს.) გაციებულა!

ბელეზინი. სამოყარში, ეტყობა, ციცხლი ჩაიღველფა..

ელენა ანდრეევნა. არა უშავს, ივან ივანიჩი, ცივსაც გეაბლებით.

ბელეზინი. მე ბოდიში... ივან ივანიჩი კი არა, ილია ილიჩი ვარ მე! ილია ილიჩ ბელეგინი, ანუ როგორც ზოგჯოგები ჩემი ნაუვაფილვეი ხახის გამო მეძახიან — ჩოფურა. კარგა

1 გემოზე (ლათ).

ზნის წინათ სონიჩკა მე მოვნათლეთ, ასე რომ, მისი აღმატებულება, თქვენი მეუღლე კარგად მიცნობს. ახლა... ამჟამად თქვენს მამულში ვცხოვრობ... არ შეიძლება, შენიშნული არ გუაგდეო, უოველდღე თქვენთან ვსადილობ.

სონია. ილია ილიჩი ჩვენი თანაშემწეა, ჩვენი მარჯვენა ხელი. (ნაზად.) მომეცით, ნათლია, კიდევ დაგისხამთ.

მარია ვასილიევნა. აჰ!

სონია. რა მოგივიდათ, დიდება?

მარია ვასილიევნა. დამავიწყდა ალექსანდრესთვის მეთქვა... მეხსიერება აღარ მივარგა... დღეს პაველ ალექსევიჩის წერილი მივიღე ხარკოვიდან... თავისი ახალი ბროშურა გამოგვიგზავნა...

ანტონი. საინტერესოა?

მარია ვასილიევნა. საინტერესოა, მაგრამ მე უცნაური მეჩვენა. რასაც შვილი წლის წინათ ამტკიცებდა, ახლა უარყოფს, ეს ხომ საშინელებაა!

ვინიციტი. სულაც არ არის საშინელება, ჩაი მიირთვიო.

მარია ვასილიევნა. დამაცალე ლაპარაკი!

ვინიციტი. ორმოცდაათი წელია ვლაპარაკობთ. სულ ვლაპარაკობთ, ერთთავად ბროშურებს ვკითხულობთ. დრო აღარ არის, რომ ერთხელ და სამუდამოდ მოვრჩეთ?

მარია ვასილიევნა. რატომღაც შენ ჩემი ლაპარაკის მოხმენა არ გხიამოვნებს. მაპატიე, უან, მაგრამ ამ ბოლო დროს ისე გამოიყვალე, ვეღარც კი გცნობ... უოველთვის საკუთარი შეხედულებები გქონდა, ნათელი პიროვნება იყავი...

ვინიციტი. რაკი თქვენ ბრძანებთ! მე ის ნათელი პიროვნება ვიყავი, ვინც საკუთარ ჩრდილსაც ვერ ანათებდა... (პაუზა.) ნათელი პიროვნება... ასეთი გესლიანი ხუმრობა! უკვე ორმოცდაშვიდისა ვარ. შარშანდღამდღე მეც თქვენსავით ვიბრმავებდი თვალებს მაგ თქვენი სქოლასტიკით, ნამდვილი ცხოვრება რომ არ დამენახა, — და მეგონა, სწორად ვიქცეოდი. ახლა კი ძილი აღარა მაქვს სიმწრისა და სიბრაზისაგან; ვერ მომიხელება, რა სულელურად გავფლანგე წლები, რამდენ რამეს მივადწევდი, რის უფლებასაც ახლა უკვე არავინ აღარ მაძლევს.

სონია. ძია ვანია, მომწყინდა!

მარია ვასილიევნა (შვილს). შენ რა, შენს ადრინდელ შეხედულებებს აბრალებ უველაფერს?... დამნაშავე შენ ხარ, შეხედულებები რა შუაშია. შენ დაგავიწყდა, რომ თავისთავად შეხედულებები არაფერია, უსულო ბგერებია... საქმე უნდა გვეთებინა.

ვინიციტი. საქმე? უველას როდი შეუძლია

ჩვენი ბატონი პროფესორივით საწერ

perpetuum mobile-დ იქცეს!

მარია ვასილიევნა. ამით თინი თქმა გსურს? სონია (ვედრებით). დიდება! ძია ვანია გუხეწებთ!

ვინიციტი. გავჩუმდები, გავჩუმდები და ხოდიშსაც მოვიხდბ.

პაუზა.

ელენა ანდრეევნა. დღეს კარგი ამინდია... არ ცხელა.

პაუზა.

ვინიციტი. ასეთ ამინდში თავის ჩამოხრჩობაა კარგი...

ტელეგინი გიტარას აწყობს, მარინა სახლის გვერდით დადის, და ქათმებს უბმობს.

მარინა. ჯუ, ჯუ, ჯუ...

სონია. გადია, რა უნდოდათ გლებებს?

მარინა. ისევ ის, იმ ცარიელი მიწების გამო იყვნენ. ჯუ, ჯუ, ჯუ...

სონია. რომელს დაეძებ?

მარინა. კრელ დედალს, დავკარგე წიწილებიანად, მეშინია ქორმა წიწილები არ მომტაცოს (გაღის.)

ტელეგინი პოლკას უკრავს, ყველანი ჩუმად უსმენენ. შემოდის მოჭამაგირე.

მოჭამაგირე. ბატონი ექიმი აქ არის? (ანტონს.) მიხაილ ლვოვიჩ, თქვენ გკითხულობენ.

ანტონი. ვინ?

მოჭამაგირე. ფაბრიკიდან არიან.

ანტონი (გულღაწვევით). დიდად გმადლობთ. რა გაეწყობა, უნდა წავიდე... (ქუდს ეძებს.) მეწყინა, ეშმაკმა დალაზვროს...

სონია. მართლაც საწყენია... ფაბრიკიდან სადილად ჩვენთან მობრძანდით.

ანტონი. გვიან იქნება, ვეღარც შევძლებ... (მოჭამაგირეს.) იცი, რა უნდა გითხრა, ერთი ქიქა არაუი მომიტანე. (მოჭამაგირე გაღის.)

როდისღა... სადღა... (ქუდს დაინახავს.) ოსტროვსკის ერთ პიესაში დიდუღვაშა და უნიკო მოქმედი პირი პუავს, ის მე გახლავართ. აბა, კარგად ბრძანდებოდეთ, ბატონებო... (ელენა ანდრეევნას.) თუ ოდესმე თქვენ და სოფია

ალექსანდროვნა მეხტუმრებით, გულწრფელად გავიხარებ. პატარა მამულის პატრონი ვარ. სულ ოცდაათი დესეტინა თუ იქნება, მაგრამ თუ დაგაინტერესებთ, ისეთი სანიმუშო ბაღი და სანერგე მაქვს, მსგავსს ირგვლივ ათასი ვერსის მანძილზე ვერაფერს ნახავთ. ჩემს გვერდით სახაზინო სატყეოა. მეტყვევებ ისეთი მოხუცი და ავადმყოფია, რომ სინამდვილეში იქაურობას მე განვაგებ.

ელენა ანდრეევნა. მითხრეს, ტყე გუვარებიანთ ძალიან, რა თქმა უნდა, კეთილი საქმეა, მაგრამ ვანა ეს ხელს არ უშლის თქვენს ძირი.

ელენა ანდრეევნა. მითხრეს, ტყე გუვარებიანთ ძალიან, რა თქმა უნდა, კეთილი საქმეა, მაგრამ ვანა ეს ხელს არ უშლის თქვენს ძირი.

ელენა ანდრეევნა. მითხრეს, ტყე გუვარებიანთ ძალიან, რა თქმა უნდა, კეთილი საქმეა, მაგრამ ვანა ეს ხელს არ უშლის თქვენს ძირი.

ელენა ანდრეევნა. მითხრეს, ტყე გუვარებიანთ ძალიან, რა თქმა უნდა, კეთილი საქმეა, მაგრამ ვანა ეს ხელს არ უშლის თქვენს ძირი.

თად მოწოდებას? თქვენ ხომ ექიმის ბრძანდებო?

ასტროზი. მხოლოდ ღმერთმა იცის, რა არის ჩვენი ნამდვილი მოწოდება.

ელენა ანდრეივნა. ხაინტერესოა?

ასტროზი. დიახ, ხაინტერესოა.

კონინიკი (რონიუღად). ძალიან.

ელენა ანდრეივნა (ასტროვს). ჭერ ახალგაზრდა ხართ. ოცდაათქვამეტ-ოცდაჩვიდმეტ წელს თუ მოგცემთ კაცი... არა მგონია, ისეთი ხაინტერესო იყოს, როგორც თქვენ ამბობთ. სულ ტყუილად, ალბათ, მოსაწყენია.

სონია. არაფერიც. ძალიანაც ხაინტერესოა. მიხაილ ლვოვიჩი უკვე წელიწადს ახალ ტყეს აშენებს, ბრინჯაოს შედალი და დიპლომატიკი მიიღო. ძველ ტყეზეც წრუნავს, რომ არ გააჩანაგონ. უფრო რომ დაუგდოთ, შეუძლებელია, არ დაუჭეროთ: ტყეები ამშვენებენო მიწას, ტყე ასწავლისო ადამიანს მშვენიერების შეგრძნებას, დიდებულ განწყობილებას უქმნისო. ტყე მკაცრ ჰაერს არბილებს. რბილჰაერად ქვეუნიშვნელში კი ბუნებასთან ნაკლები ბრძოლაა საჭირო, ამიტომაც არის, რომ ასეთ ქვეუნიშვნელში ადამიანი უფრო სათნო და ნაზია, იქაურები უფრო ლამაზები, მოქნილები, ფიცხები არიან, დახვეწილად შეტყველებენ. გრაციოზულად მოძრაობენ. განვითარებული მეცნიერება და ხელოვნება აქვთ. ნათელ ფილოსოფიას ქმნიან. მათი ურთიერთობა ქალებთან ნატიფი კეთილშობილებითაა აღსავსე...

კონინიკი (სიცილით). ყოჩაღ, ყოჩაღ! ერთობ სასიამოვნო მოსასმენია, მაგრამ დამაჭრებლობა აქლია, ასე რომ, (ასტროვს.) ჩემო ძმავო, არ გეწყინოს და ღუმელს კვლავაც შემთ გავაბურებთ და არც ფარდულის აგებისას ვიტყვი ხის მასალაზე უარს.

ასტროზი. ღუმელის გაბურება ტორფითაც შეიძლება. ფარდული კი ქვითაც აიგება. კი ბატონო, თუ გიჭირს, მოკერი ხე, მაგრამ ტყის გაჩანაგება საცოდაობაა. რუსული ტყე ნაჯახმა მოხპო. მილიარდობით ხე დაიღუპა, დაცარიელდა ნადირთა ბუნაგები და ფრინველთა ბუდეები. შეთხელდა და დაშრა მდინარეები; სამუდამოდ ჭრება ულამაზესი სანახები. და ყოველივე ამის მიზეზი ადამიანის სიზარმაცე და მოუსაზრებლობაა. დაიხარე, ბატონო, და მიწიდან აიღე საწვავი. (ელენა ანდრეივნას.) ხომ მართალს ვამბობ ქალბატონო? გონებადახშული ბარბაროსი უნდა იყო, რომ სილამაზე ღუმელში დასაწვავად გაიმეტო. დაანგრიო ის, რისი შექმნაც არ შეგიძლია. ადამიანი იმიტომაც დაჭილდობებული გონებითა და შემოქმედებითი ნიჭით, რომ მისთვის ბოძებული ამრავლოს. თუმცა რა, დღემდე მას არაფერი შეუქმნია, მხოლოდ ანგრევს! ტყეები მცირდება, მდინარე-

ბი შრება, გარეული ფრინველი გადაშენდა, ჰავა უარესობისაკენ შეიცვალა, მიწა უკველწლიურად ღარიბდება და ლაზის ჰკარგავს... (კონინიკის.) აი, შენ ირონიულად მიუბრუნებ და ჩემი ნათქვამი არახეროზულად გეჩვენება... იქნებ მართლაც უცნაურია მაგრამ ჩემი მიერ გადარჩენილ ტყეს რომ ჩაგუფლი ხოლმე ან ჩემი ხელით დარგული ნორჩი ტყის შრიალი მესმის, ასე მგონია, ამ ბუნების ბატონ-პატრონი ცოტათი მეც ვარ-მეთქი. ათასი წლის შემდეგ ადამიანი თუ ბედნიერებას ეწევა, ეს ალბათ, ჩემი წვლილიც იქნება... არყის ხეს რომ დავრგავ და მერე ვუყურებ, როგორ იფოთლება, როგორ ირწევა ქარში, გული სიამაყით მევისება და მე... (დაინახავს მოჯამაგირეს სინით ხელში და სინზე ჭიქა არყის). მაგრამ... (სვამს) უნდა წავიდე. ბოლოს და ბოლოს, ალბათ მართლაც უცნაურია ეს უველაფერი, გეთაყვა... კარგად ბრძანდებოდეთ!

(საბლისკენ მიდის.)

სონია (ხელს გამოსდებს და გაკყვება). კიდევ როდის ჩამოხვალთ?

ასტროზი. არ ვიცი.

სონია. ისევ ერთი თვის შემდეგ?

ასტროვი და სონია საბლში შედიან, მარია ვასილოვენა და ტელეგინი მაგიდასთან რჩებიან: ელენა ანდრეივნა და კონინიკი ტერასისკენ გაემართებიან.

ელენა ანდრეივნა. ივან პერტოვიჩ, რას გავს თქვენი ხაკციელი, რატომ გააღიზიანეთ მარია ვასილოვენა *perpetuum mobile*-ზე ლაპარაკით! ან საუზმეზე ისევ რატომ აუტებთ კამათი ალექსანდრს? ეს ხომ სულმდაბლობაა?

კონინიკი. მძულს და იმიტომ!

ელენა ანდრეივნა. ალექსანდრეს თქვენი საძულველი არაფერი სჭირს. თქვენზე უარესი არაფრით არ არის. ერთი ჩვეულებრივი ადამიანია.

კონინიკი. ნეტა თქვენი სახე, თქვენი მოძრაობა დაგანაბათ... პირდაპირ სიცოცხლე გეზარებათ! ო, როგორ გეზარებათ!

ელენა ანდრეივნა. მეზარება კიდევ და მომბეზრდა კიდევ! ყველა ჩემს ქმარს ლანძღავს, ყველა სინანულით მიუბრუნებს: საბრალო, ბებერი ქმარი შეავსო! მომკლა ამ თანაგრძნობამ. ო, როგორ მესმის მისი რა კარგად თქვა ასტროვმა: უაზროდ ღუპავთ ტყეებს და მალე დედამიწაზე აღარაფერი დარჩებაო. ზუსტად ასევე უაზროდ ღუპავთ ადამიანსაც და მალე, თქვენი წყალობით, ამქვეყნად აღარც ერთგულეა იარსებებს, აღარც სიწმინდე და არც თავგანწირვის უნარი. რატომ უყურებთ მუშტრის თვლით ქალს, რომელიც თქვენ არ გაკუთვნით? იმიტომ რომ, მართალი თქვა ექიმმა. — ყველა თქვენგანს სულში თქვენივე სუ-

ლისა და ზორცის დამორგუნველი ხატანა უზის. თქვენ არც ტყე, არც ფრინველი, არც ქალი, არც ერთმანეთი არ გენანებათ...

პონინიკი. მძულს ეს ფილოსოფია!
პ ა უ ზ ა .

ელენა ანდრეევნა. გადღლილი და განერვიულებული ჩანს ექიმი. საინტერესო სახე კი აქვს... მე მგონი, სონიას მოხწონს, უყვარს კიდევ და ეს გასაგებობაა, ჩემ აქ ყოფნაში სამჭერ გვესტუმრა, მაგრამ ჩემი სიმორცხვის გამო, ვერც რიგიანად დაველაპარაკე, ვერც სიტბო გამოვიჩინე. იქნებ კიდევაც ფიქრობს, ეს უცხვირპირო ქალი ვინ არისო. თქვენ ამიტომ დაგიმეგობრდით, ივან პეტროვიჩ, რომ ჩემსავით მოხაბერებელი და გაუძლისი ხართ! მოხაბერებელი ასე ნუ მიყურებთ, არ მიყვარს!

პონინიკი. მიყვარხართ, აბა, სხვანაირად როგორ გიყუროთ? თქვენა ხართ ჩემი ბედნიერებაც, სიცოცხლევც, ჩემი სიყმაწვილევც. ვიცი ჩემს გრძნობას თქვენ არ გაიზიარებთ, ამის იმედი არცა მაქვს, მაგრამ მე ხომ არაფერს გთხოვთ! მხოლოდ იმის ნება მომეცით, გიყუროთ, გისმინოთ...

ელენა ანდრეევნა. ჩუმაღ, არავინ გაგვიგონოს! (სახლში შედის.)

პონინიკი (მიჰყვება). ჩემს სიყვარულზე ლაპარაკს ნუ ამიკრძალავთ! ხელს თუ არ მკრავთ, ესეც დიდი ბედნიერება იქნება ჩემთვის...

ელენა ანდრეევნა. ეს აუტანელია...

ორივენი სახლში შედიან.

ტელეგინი გიტარის სიმებს ჩამოჰკრავს და პოლკას უკრავს. მარია ვასილიევნა ბროშურის არეზე რალიცას იწერს.

ფ ა რ დ ა .

მეორე მოქმედება

სასადილო ოთახი სერებრიაკოვის სახლში. ღამეა. ბალიდან დარაჯის ხმაური ისმის.

სერებრიაკოვი ღია ფანჯარასთან სავარძელში ზის და თვლემს. მის გვერდით სავარძელში ელენა ანდრეევნა თვლემს.

სერებრიაკოვი (გამოფხიზლდა). ვინ არის? სონია, შენ ხარ?

ელენა ანდრეევნა. მე ვარ.

სერებრიაკოვი. ღენოჩკა, შენა ხარ. მკლავს, ისე მტყავა.

ელენა ანდრეევნა. პლემი ჩამოგიცურდა. (ფახებზე შემოახვევს). ფანჯარას დავკეტავ.

სერებრიაკოვი. არ დაკეტო, ისედაც ძლივს ვსუნთქავ... ახლა ჩავთვლიმე და მესიზმრა, თითქოს მარცხენა ფეხი წამერტვა. საშინელმა ტკივილმა გამომადვიდა, არა, ეს წიკრიხი არ უნდა იყოს, რევმატიზმს უფრო მგავს. ნეტა რა დროა?

უკონსულნი

ელენა ანდრეევნა. კარგად ვსუნთქავ წუთია.
პ ა უ ზ ა .

სერებრიაკოვი. დილით ბიბლიოთეკაში ბატოუშკოვი მომიძებნე. სადღაც იღო.

ელენა ანდრეევნა. რა მითხარი?

სერებრიაკოვი. დილით ბატოუშკოვი მომიძებნე-მეთქი. მახსოვს, რომ გვაქვს ხუნთქვა რატომღა მიჭირს ასე?

ელენა ანდრეევნა. გადაიღალე. მეორე დამეა, არ გძინავს.

სერებრიაკოვი. ამბობენ, ტურგენევს გულის ანგინა ნიკრიხმა დამართათ. მეშინია, მეც ეგ არ მიჭირდეს. ეს რა წყეული, რა საშინელი ყოფილა სიბერე. ეშმაკმა დალაზვროს! დავბერდი, თავი მეწიზღებო. ალბათ, თქვენც გეწიზღებით.

ელენა ანდრეევნა. ისე მესაყვედურებო, თითქოს ჩვენი ბრალია, რომ დაბერდი.

სერებრიაკოვი. ყველაზე უფრო შენ გეწიზღებო.

ელენა ანდრეევნა. ადგება და მომორებით დაჭდება.

განა გამტყუნებო ბრიყვი კი არა ვარ, მესმის. ახალგაზრდა, ჩანმრთელი სიცოცხლით ხავსე ქალი ხარ, მე კი დავბერდი, დავჩაჩანაკდი, ასე რომ, გასაგებია. ცოტაც დამაცალეთ და მალე ყველას გაგანთავისუფლებთ. დიდი ღღე აღარ დამჩენია.

ელენა ანდრეევნა. ისედაც ძლივს ვდგავარ ფეხზე. თუ ღმერთი გწამს გაჩუმდი!

სერებრიაკოვი. რა თქმა უნდა, მე გაგასავათეთ, გუნებასაც მე გიფუტებო, შენ ახალგაზრდობას გიშხამავ, თავად კი ბედნიერი და კმაყოფილი ვარ, აბა, როგორ!

ელენა ანდრეევნა. გაჩუმდი! შენ ისე გამაწვალე!...

სერებრიაკოვი. პო, მე ყველა გავაწვალე. მართალი ბრძანდები!

ელენა ანდრეევნა (ცრემლმორეული). მეტი აღარ შემიძლია მითხარი, რა გინდა ჩემგან?

სერებრიაკოვი. არაფერი.

ელენა ანდრეევნა. პოდა, გაჩუმდი, გვიძრები.

სერებრიაკოვი. ხაკვირველი ამბავია, ივან პეტროვიჩის ან გამოთაყვანებული მარია ვასილიევნას ლაპარაკს სიამოვნებით ისმენთ, მაგრამ, ხაკმარისია, ერთი სიტყვა ვთქვა და ყველანი ვიფლებით. ჩემი ხმაც კი გეწიზღებოთ. ვთქვათ, მართლაც საწიზღარი ღესპოტი, ეგო-

ანტი ვარ. ნუთუ სიბერეში მაინც არა მაქვს
ეგოისტობის უფლება? ნუთუ ვერ დავიმსახუ-
რე? გვეითები, ნუთუ სიბერეში ხიმშვიდისა
და უურადლების უფლება ვერ მოვიპოვე?

ელენა ანდრეევნა. შენს უფლებებს არავინ
გედავება.

ქარი ფანჯარას აჯახუნებს.

ქარი ამოვარდა, ფანჯარს დავკეტავ. (ეტავს.)
გაწვიმდება. არავინ არ გედავება შენს უფლე-
ბებს.

პაუზა. დარაჯი ბაღში რაღაცის უკაკუნებს
და მღერის.

სერგეი პეტოვი. მთელი სიცოცხლე მეცნიე-
რების სამსახურს შევწირე, შევეთვისე ჩემს
სამუშაო ოთახს, აუდიტორიას, ღირსეულ ამბა-
ნაგებს და უცებ, კაცმა არ იცის რატომ, ამ
ქურდმულში აღმოვჩნდა უოველდღე ვუუ-
რებ ამ ბრიყვებს, ვისმენ მათ უაზრო ლაპა-
რაკს. ღმერთო ჩემო, მე სიცოცხლე მინდა,
წარმატება მიყვარს, გამოჩინება მიყვარს, ხმა-
ური. აქ კი — თითქოს გადასახლებაში ვიყო.
რა დამჩენია, უოველ წუთს წარსული ვინატ-
რო, ხვდის წარმატებებს ვუცქირო, ვიკანკალო
სიკვდილის შიშით... არ შემიძლია, ძალ-ღონე
არ მყოფნის! ესენი კი, უველაფერთან ერთად,
სიბერესაც მაყვედრიან!

ელენა ანდრეევნა... დამაცადე, მოთმინება
იქონიე: ხუთ-ექვს წელიწადში მეც დავბერ-
დები.

შემოდის სონია.

სონია. მამა, აკი შენ თვითონ გვთხოვე, ას-
ტროვი მომიყვანეთო; მოვიდა და არ მიიღე.
უბერხულია, ტყუილად შევაწუხეთ.

სერგეი პეტოვი. არ მჭირდება მე შენი ას-
ტროვი. მაგან მედიცინა ისე იცის, როგორც
მე ასტრონომია.

სონია. ახა რა გინდა, შენი ნიკრისის გული-
სათვის მთელი სამედიცინო ფაკულტეტი მოვი-
წვიოთ?

სერგეი პეტოვი. მაგ ჩიტირეკიას თავსაც არ
გავუყადრებ.

სონია. შენი ნებაა. (დაქდება.) ჩემთვის სულ
ერთია.

სერგეი პეტოვი. რა დროა?

ელენა ანდრეევნა. პირველია.

სერგეი პეტოვი. სული მეხუთება... სონია, მა-
გიდაზე წვეთები დევს, მომიცი!

სონია. ახლავი. (აწოდებს.)

სერგეი პეტოვი (ჭირვეულად). ეგ არა! კა-
ცი ვერაფერს ვერ დაგავალებს!

სონია. შენი პირიშე, მამა, ჩემთან ნუ ჰირ-
ვეულობ. შენ იმასთან იჭირვეულე, ვისთანაც
გაგხვდება. მე თავი დამანებე! არ მიყვარს. არც
მცალია, დილით ადრე ვარ ასადგომი, თიხვას
ვიწყებო.

შემოდის ვინიცი, ხალათი აცვია, ხელში
სანთელი უჭირავს.

ვინიცი. ჰეჰა-ქუხილს აპირებს. (ელავს.)
დაინახეთ? Helen და სონია, წადით, დაიძი-
ნეთ, ამაღამ მე დავრჩები.

სერგეი პეტოვი (შეშფოთებული). არა! არ
დამტოვოთ! არა! ლეპტოქსი! [ხედას] კამიხიებს!
ვინიცი. მეორე ღამეა, ქალებს არ უძი-
ნიათ, დავახვენებ!

სერგეი პეტოვი. წავიდნენ, დაიძინონ, შენც
წადი. მაღლობელი ვარ უურადლებისათვის, მა-
გრამ გვედრები, ჩვენს ძველ მეგობრობას გა-
ფიცებ, უარი არ მითბრა. სხვა დროს ვილაპა-
რაყო.

ვინიცი (დაცინვით). წარსულს რომ ჩა-
ბარდა, იმ მეგობრობას მაფიცებ ხომ?

სონია. გაჩუმდი, ძია ვანია.

სერგეი პეტოვი (ცოლს). შენი პირიშე, მარ-
ტო არ დამტოვო, ლაპარაკით გამაბრუებს.

ვინიცი. ეს უკვე სახაცილოა.

შემოდის მარინა, სანთელი უჭირავს.

სონია. დაწეკი, გაღია, გვიან არის.

მარინა. სუფრის ალაგებას ველარ ველირ-
ხე, დასაწოლად სად მცალია.

სერგეი პეტოვი. ყველა ფეხზეა, ყველა წელ-
შია გამწყდარი საქმით... ერთი მე ვარ დაღნე-
ნილი.

მარინა (სერგებრიაკოვთან მივა, ტკბილად).
რაო, ბატონო, გტკივა? მეც, მეც მიბუჟის ფე-
ხები. მიბუჟის და მიბუჟის! (პლედს შეუსწო-
რებს.) ეგ თქვენი ძველი სატკივარია. მახსოვს,
ცხონებულ ვერა პეტროვნა, სონიჩკას დედა,
ღამეებს გითენებდათ, როგორ სწუხდა... ებ,
როგორ უყვარდით... (პაუზა.) რაღა მოხუცი
და რაღა ბავშვი, სულ იმაზეა გაფაციცებული,
ვინ შეიცოდებს... არა, მოხუცი არავის ეცო-
დება. (სერგებრიაკოვს მხარზე აკოცებს.) წამო-
დი, ბატონო, დაწეკი... წამოდი, გენაცვალე...
ცაცხვის ჩაის დაგაღვივინებ, ფეხებს დაგიო-
ბობ... ვილოცებ შენთვის...

სერგეი პეტოვი (გულაჩუყებულს). წავი-
დეთ, მარინა.

მარინა. მეც ერთთავად მიბუჟის ფეხები, მი-
ბუჟის და მიბუჟის. (სონიასთან ერთად მიპ-
ყავს.) მახსოვს, ვერა პეტროვნა რა დღეში იყო,
თავს იკლავდა... ტიროდა... შენ (სონიას). მა-
შინ სულ პატარა იყავი, უჭკუო... წავიდეთ, ბა-
ტონო... წავიდეთ, გენაცვალე...

ელენა ანდრეევნა. გამაწამა, ფეხზე ძლივს
ვდგავარ.

ვინიცი. თქვენ მაგან გაგაწამათ, მე კი
საკუთარმა თავმა, მესამე ღამეა არ მძინავს.

ელენა ანდრეევნა. ერთმა ღმერთმა იცის,
რა ხდება ამ სახლში. დედათქვენს ყველა და
ყველაფერი სძულს, — პროფესორისა და თა-

ვისი ბროშურების გარდა. პროფესორი გალი-
ნიანებულა — ჩემი არ სჯერა, თქვენი ეშინია,
სონია მამამისზეა გაქავრებული, მეც მეზუტე-
ბა და აგერ უკვე ორი კვირაა, ხმას არ მცემს.
თქვენ გაულთ ჩემი ქმარი, ყველას დახანაბ-
ვად აბუჩად იგდებთ ხაკუთარ დედას: მე ისე
ვარ განერვიულებული — აღარც ვიცი, რამ-
დენჯერ ავტირდი დღეს... ღმერთმა უწყის, რა
ხდება ამ სახლში.

პოინიციპი. შევეშვათ ფილოსოფიას!

ელენა ანდრეევნა. ივან პეტროვიჩ, განა-
თლებული, ჰკვიანი კაცი ხართ და უნდა გეს-
მოდეთ, ჰვეუანას უჩაღები ან ხანძარი კი არ
უღებს ბოლოს, არამედ სიძულვილი, მტრო-
ბა, წვრილმანი უსიამოვნება ღუპავს.. იმის მა-
გივრად, რომ ყველა შეარბოთ, გაუთავებლად
ბუზღუნებთ.

პოინიციპი. ჯერ საკუთარ თავთან შემარი-
გეთ და მერე მომთხოვეთ ეგ, ჩემო ძვირფასო,
(ხელზე ემთხვევა.)

ელენა ანდრეევნა. თავი დამანებეთ! (ხელს
გამოართმევს.) წადით!

პოინიციპი. საცაა გაწვიმდება. ბუნებაში ყო-
ველივე გამოცოცხლდება და შვეებით ამოისუნ-
თქავს. მე კი ველარაფერი გამოშაცოცხლებს.
დღე და ღამე მაქლაქუნანავით მახრჩობს იმაზე
ფიქრი. რომ ყველაფერი დასრულდა, ხელი-
დან გამომეცალა. წარსული სისულელეებში გა-
ვხარჯე უტკუოდ, ხოლო აწმყო ისეთი უაზრობაა,
მაშინებს. ინებეთ, ეს გახლავთ ჩემი ცხოვრება
და სიყვარული. რა ვუყო ახლა ან ერთს, ან
მეორეს, რა მოვუხერხო? ორმოში ჩავარდნი-
ლი მშის სხივივით დახადუპავადაა განწირული
ჩემი გრძნობა და აკი ვიღუპები კიდეც.

ელენა ანდრეევნა. როცა თქვენს სიყვარუ-
ლზე შელაპარაკებით, რაღაცნაირად ვიბნევი და
არც კი ვიცი, რა ვიწამო, მაპატიეთ და სათ-
ქმელიც არაფერი მაქვს (მიდის.) ღამე ნებისა!

პოინიციპი (გადაეღობება). ვერც წარმოიდ-
გენთ, როგორ მტანჯავს იმაზე ფიქრი, რომ ჩემ
გვერდით, ჩემსავე სახლში ტუუილ-უბრალოდ
მეორე სიცოცხლეც იღუპება. — თქვენი სი-
ცოცხლე! რას ელოდებით? რომელი წყვეული
ფილოსოფია გიბორკავთ ხელ-ფეხს? შეუშვით
თავში, შეუშვით, რომ...

ელენა ანდრეევნა (დააკვირდება). ივან პე-
ტროვიჩ, თქვენ ნახვამი ხართ!

პოინიციპი. შესაძლოა, შესაძლოა.

ელენა ანდრეევნა. ექიმი სად არის?

პოინიციპი. იქ, ჩემთან სძინავს. შესაძლოა,
შესაძლოა, ყოველივე შესაძლოა!

ელენა ანდრეევნა. დღესაც დალიეთ? რას
ნიშნავს ეს?

პოინიციპი. ასე უფრო ვიტყუებ თავს.. თი-
თქოს და მეც ვცხოვრობ... ნუ მსაყვედურობთ.

ელენა ანდრეევნა. როდის იყო, რომ სვამ-
დით, ან ამდენს ლაპარაკობდით. წადით, დაი-
ძინეთ! ღმერთმანი თავი მომხებურეთ!

პოინიციპი. (ხელზე ემთხვევა.) ჩემო ძვირ-
ფასო... მშვენიერო!

ელენა ანდრეევნა. (ხელზე ემთხვევა.) თავი დამანე-
ბეთ. ეგ უკვე მეტყუებათ! (მიდის.)
(მიდის.)

პოინიციპი (მარტო). წავიდა. (პაუზა.) ათი
წლის წინათ ვხვდებოდი ხოლმე ჩემს ცხოვ-
რებულ დასთან. ჩვიდმეტი წლის გოგო იყო მაშინ,
მე — ოცდაჩვიდმეტის ვიყავი. რატომ მაშინ
არ შემიყვარდა და არ ვთხოვე ხელი? მაშინ
ხომ ხულ უბრალოდ მოხდებოდა ყველაფერი!
დღესაც ჩემი ცოლი იქნებოდა... დიახ... ახლა
ორთავეს ერთად გაგვალვიძებდა ეს ჰეპა-ჰუ-
ხილი. მოვეფერებოდი, ჩურჩულით დავაწყნა-
რებდი ჩემს მკლავზე მისვენებულს, ნუ გე-
შინია, მე ხომ შენ გვერდით ვარ-მეთქი. ნეტა-
რებაა, მეცინება კიდეც... მაგრამ, ღმერთო
ჩემო, აზრები ამერია თავში... რა დროს დავ-
ბერდი? რატომ არ უსმის ჩემი? ო, როგორ
მეჭაყრება მისი რიტორიკა, უმაქნისი მორალი,
სულელური, მდორე ფიქრები სამყაროს და-
ღუპვაზე. (პაუზა.) როგორ მოვტყუვდი! რაა შე-
მაყვარა ეს ნიკრისით დაბუთული უბადრუკი
პროფესორი. სახედარივით რატომ ვუმსახუ-
რე. მიწა გამოვფიტეთ, ხარაქა არ შევარჩინეთ
მამულს მე და სონიამ, კულაკებივით ყველა-
ფერი გაგვქონდა გასაყიდად: ზეთი, ცერცვი,
ხაჭო, ლუკმას ვიკლებდით, კაპიკს კაპიკზე ვა-
წებებდით, რომ ათასები შეგვეგროვებინა და
მისთვის გაგვეგზავნა. როგორ მეთამაყებოდა თა-
ვად ისიც, მისი მეცნიერებაც, მისით ვსუნთ-
ქავდი და ვარსებობდი! გენიალური მეჩვენებო-
და ყოველი მისი ნაწერი და ნათქვამი... ღმე-
რთო ჩემო, ახლა? გადადგა თუ არა, აშკარად
გამოჩნდა მთელი მის ცხოვრების უაზრობა,
მოკვდება და ერთი ფურცელიც აღარ დარჩება
მისი ნააზრევიდან, ვიღას ეცნობება, ვინღა ახ-
სენებს, — არარაობაა! სანის ბუშტის როგორ
გამიყრუვდა ყოველივე. ო, რა სულელურად
მოვტყუვდი!

შემოდის ასტროვი, სერთუკი აცვია, უჭილე-
ტოდ და უპალტუბოდაა, შეჭეიფიანებულია.
უკან ტელეგინი მოჰყვება გიტარით ხელში.

ასტროვი. დაუკარი!

ბაღბინი. ყველას სძინავს.

ასტროვი. დაუკარი-მეთქი!

ტელეგინი ხმადაბლა უკრავს.

(ეოინიციპის.) მარტო ხარ? ქალბატონები არ
ბრძანდებიან? (დოინჯს შემოიყრის და ხმადა-
ბლა მღერის). «Ходи хата, ходи печь,
хозяину негде лечь»... ქუხილმა გამოშალ-

ვიდა. დიდის აშბით წვიმს. ნეტა რომელი საათია?

პონინიძე. მე რა ვიცი.

ასტროვი. თითქოს ელენა ანდრეევას ხმა მომესმა.

პონინიძე. ამ წუთში აქ იყო.

ასტროვი. ბრწყინვალე ქალია. (მაგიდაზე წამლის შეშებს ათვალეოებს.) წამლები. ეს რა რეცეპტების კორიანტელია! ხარკოვი, მოსკოვი, ტულა... რამდენი ქალაქი შეუწუხებია თავისი ნიკრისით. მართლა ავადაა თუ იგონებს?

პონინიძე. ავადაა. (პაუზა.)

ასტროვი. რა თავ-პირი ჩამოგტირის?! ასე გეცოდება პროფესორი?

პონინიძე. თავი გამანებე.

ასტროვი. იქნებ ცოლი შეგიყვარდა მისი?

პონინიძე. ჩვენ შეგობრები ვართ.

ასტროვი. უკვე?

პონინიძე. რას ნიშნავს „უკვე“?

ასტროვი. ქალისა და მამაკაცის შეგობრობა შემდეგნაირად ვითარდება: თავდაპირველად ისინი ნაცნობები არიან, მერე საყვარლები, მერე უკვე — შეგობრები.

პონინიძე. უხამსი ფილოსოფიაა.

ასტროვი. რა მითხარით? თუმცა... ცოდვა გამხელილი ჯობს, უხამსობა მართლაც შემომეპარა. ხომ მხედავ, რა მთვრალი ვარ. ჩვეულებრივ, ასე თვეში ერთხელ ვთვრები ხოლმე. სიმთვრალეში წარმოუდგენლად მოურიდებელი ვხდები, თავხედაც კი. სულ ფეხებზე მკიდია ყველაფერი! ასეთ დროს ყველაზე რთული ოპერაციის გაკეთებასაც ვხედავ და მშვენივრადაც ვაკეთებ, სამომავლო გეგმებს ვადგენ ხოლმე. აღარც დარეხვილი მგონია თავი და ვიჭერებ, რომ დიდად ვარგივარ კაცობრიობას, დიდადი. ამ მდგომარეობაში საკუთარი ფილოსოფიური სისტემა მაქვს და ყველანი, ძმანო ჩემნო, ერთი ბეწონი მერყენებით. მიკრობების ტოლა. (ტელეფონს.) დაუკარი ერთი!

მელეზინი. ამ სიამოვნებას როგორ მოგაკლებდი. მაგრამ გაიგე, ყველას სძინავს!

ასტროვი. დაუკარი-მეთქი!

ტელეფონი ხმადაბლა უკრავს.

წამო, დავლიოთ, მგონი ცოტა კონიაკი კიდევ დაგვრჩა. გათენდება და ჩემთან წავიდეთ. მოიდა? ერთი ექთანს მყავს, არას დიდებით „მოვიდას“ არ იტყვის, ერთთავად „მოიდა-მოიდას“ გაიძახის. კარგი გაიძვერაა. ესე იგი, მოიდა? (სონიას დაინახავს.) მაპატიეთ, უპალსტუხოდ ვარ. (სწრაფად გადის, ტელეფონი გაპყვება.)

სონია. ძია, ექიმთან დათვერი ისევ? გამომივიდნენ შეგობრები! ის რომ სვამს, აღარავის უკვირს. შენ რაღა დაგემართა? არ გეკადრება ამ ბნის კაცს.

პონინიძე. ხანი რა შუაშია, როცა აღამიანი ხალდი ცხოვრებით ვერ ცხოვრობს, მირაჟით იტყუებს თავს. სულ არაობას ასე მაქვს სჯობია.

სონია. თივა წვიმაში გვიღებდა და შენ კი მირაჟით ერთობი. ხელის შეხებით გინდა. მარტო შრომით გინდა! (შეშინებული.) ძია, ცრემლი მოგადგა თვალზე!

პონინიძე. არავითარი ცრემლი არავითარი.. რა სისულელეა... ამ წუთში ზუსტად ცხონებული დედაშენივით შემომხედდა, ჩემო კარგო... (ხარბად ეკონია ხელებს, სახეს.) ჩემი და... ჩემი საყვარელი და... სადა მყავს ახლა! რომ იცოდეს, ემ, რომ იცოდეს!

სონია. რა, რა უნდა იცოდეს?

პონინიძე. როგორ მიმიძიხს, რა ცუდად ვარ... არაფერია... მერე.. არაფერია... წავალ... (მიდის.)

სონია (კარზე აკაკუნებს). მიხილ ლვოვიჩი! არ გძინავთ? თუ შეიძლება, ერთი წუთით!

ასტროვი (მიგნიდან). ახლავე! (ცოტა ხანში გამოდის, აცვია ქილეტი და პალსტუხიც უკეთია.) რას მიბრძანებთ?

სონია. თქვენ სვით, ბატონო, თუ გნებავთ, ოღონდ, გემუდარებით, ძიას ნულარ დაალევიანებთ, მისთვის მავნებელია.

ასტროვი. კეთილი. მეტს არ დავლეთ (პაუზა.) შინ წავალ. ვთქვი და შევასრულებ კიდევ. ვიდრე ცხენს შემოკაზმავენ კიდევ გათენდება.

სონია. თავსხმაა. დილაამდე მოიცადეთ.

ასტროვი. საშიში არაფერია, მეხი მე არ დამეცემა, დიდი-დიდი გამკენწლოს. წავალ. ძალიან გთხოვთ, ნულარ გამომიძახებთ, მამათქვენს ჩემი მაინც არაფერი ესმის. ნიკრისია-მეთქი, ის კი — ახირებულად — რევმატიზმიაო. მე ვეუბნები, უნდა იწვეთ-მეთქი, ის კი ერთთავად წამომგდარა ლოგინში. დღეს ლაპარაკიც არ ისურვა ჩემთან.

სონია. განებივრებულია. (კარადაში რაღაცას ეძებს.) შექამთ რამეს?

ასტროვი. სიამოვნებით.

სონია. ღამე ჰამა მიყვარს. რამეს უსათუოდ ვიპოვი ხოლმე... ამბობენ, ქალებს მოსწონდათო ძალიან და მათ გაანებივრესო. ასე. გამომართვი ყველი. (ორივენი კარადასთან დგანან და ჰამენ!)

ასტროვი. დღეს არაფერი მიჭამია, მხოლოდ ვსვამდი. მიძიმე ხასიათის კაცია მამათქვენი. (კარადიდან ბოთლს გამოიღებს.) ხომ შეიძლება? (ჰიქას გადაპყრავს.) მარტონი ვართ და გულახდილად გეტყვით. თქვენს სახლში, ალბათ, ერთ თვესაც ვერ გავძლებდი, დავიხრჩვებოდი... აქეთ მამათქვენი, თავისი ნიკრისისა და

წიგნების მეტი რომ არაფერი აინტერესებს, იქით — ბიძათქვენი, თავ-პირი რომ ჩამოსტირის, ცალკე — დიდდათქვენი, ცალკე კიდევ — თქვენი დედინაცვალი და...

სონია, რა ჩემი დედინაცვალი?

ანტონი. ადამიანი უოველმხრივ შემკული უნდა იყოს: სახითაც, ჩაცმულობითაც, გონებითაც... ორი აზრი არ არსებობს, რომ თქვენი დედინაცვალი მშვენიერი ქალია, მაგრამ... რა მერე? კამს, სვამს, სძინავს, სეირნობს, გვხობლავს თავისი სილამაზით. ეს არის და ეს. სხვათა მსახურება მას არ აწუხებს, პირიქით — სხვები ემსახურებიან მას... ასე არ არის? მოდა, ამგვარი ცხოვრება, მოგეხსენებათ, უმწიკვლო ვერ იქნება. (პაუზა.) რა ვიცი, იქნებ ძალიან მკაცრადაც კი ვსჯი. მეც თქვენი ძიასი არ იყოს, ცხოვრებით უკმაყოფილო ვარ. ალბათ ამიტომ ვბუზღუნებთ ორივენი ამდენს.

სონია. თქვენა ხართ ცხოვრებით უკმაყოფილო?

ანტონი. საერთოდ, ვეტრფი სიცოცხლეს, მაგრამ ამ ჩვენი მაზრის, რუსული, ობივატელურ ცხოვრებას ვერ ვეგუებო, მთელი არსებით მძულს. პირადად ჩემი ცხოვრების თაობაზე კი რა მოგახსენოთ? კარგი არაფერი მინახავს. ხომ იცით, როცა უკუნეთ დამეში ტყე-ტყე მიდიხარ და ხადლაც შორს სინათლის ნაპერწკალი თრთის, აღარც დაღლილობას გრძნობ, აღარც სიბნელის შიში გაქვს და ეკლიან ტოტებსაც არაფრად ადგებ, სახეში რომ გირტყამს... ასეა, მოგეხსენებათ, ჩემსავით ამ მაზრაში ცოტა ვინმე თუ შრომობს, მაგრამ... ბედი უოველ ნაბიჯზე აფთარივით მყავს ჩასაფრებული... რა ტანჯვა-წამებაში ვარ, მაგრამ წინ ვერავითარ ნაპერწკალს ვერ ვხედავ... აღარაფერს ველოდები, არ მიყვარს ადამიანები... დიდი ხანია აღარავინ მიყვარს.

სონია. არავინ?

ანტონი. არავინ. სულ ცოტათი თქვენი ვაღია მიყვარს, ისიც წარსულის ინერციით. აქაური გლეხები ხომ ყველა ერთმანეთს მგავს. ბნელები, ჭუჭყიანები, ვერც ინტელიგენციასთან გამოვნახე საერთო ენა. მგლიან, ვისაც კი ვიცნობ, შეზღუდულ აზროვნებასა და წვრილმან გრძნობებს არიან აყოლილნი, საკუთარი ცხვირის იქით, ვერაფერს ამჩნევენ. ერთი სიტყვით, ბრიყვების კრებულია. ცოტათი უფრო ჭკვიანებსა და გონიერებს, ისტერია აღრჩობთ, ანალიზისა და რეფლექსის ჭია კამით... წუწუნებენ. იღრინებიან, ავადმყოფურად ცილს სწამებენ ერთმანეთს, უთვალთვალეობენ, ეჭვით უცქერენ, თავისი დასკვნები გამოაქვთ, „ეს ფსიქოპათია!“ ან „ეს ფრაზიოორია!“ რომ ვეღარ გაარკვიებს, მე რა იარღიყი მომაწებონ, „ახირებული“ დამარტყვებს. ტყე მიყვარს, — ახი-

რებულიაო, ხორცს არ კვამ. — ახირებულიაო. გულწრფელი. სუფთა, უშუალო დამოკიდებულება არც ბუნებასთან აქვს და აღარც ადამიანებთან... არა და არა. (დაღლილი ვხედა.)

სონია (არ ანებებს). აღარ დაღლილ გთხოვთ, გემუდარებით.

ანტონი. რატომ?

სონია. არ შეგშვენით, თქვენ ისეთი დახვეწილი კაცი ხართ, ისეთი ნაზი ხმა გაქვთ... უფრო მეტიც, ჩემს ნაცნობებში თქვენ ყველაზე მშვენიერი ბრძანდებით. რატომ გინდათ, რომ ჩვეულებრივ მსმელებსა და ბანკოს მოთამაშეებს დაემსგავსოთ? ნუ იზამთ ამას, გემუდარებით! აკი თვითონ ამბობთ, ადამიანები არ ქმნიან, ისინი მხოლოდ ღვთივ ბოძებულს ანადგურებენო. რატომ, რატომ ინადგურებთ საკუთარ თავს? ნუ იზამთ, ნუ იზამთ ამას, გემუდარებით, ყველაფერს გაფიცებთ.

ანტონი (ხელს გაუწვდის). აღარ დავღვე-სონია. მპირდებით?

ანტონი. სიტუვას გაძღვეთ.

სონია (მაგრად ართმევს ხელს). გზადლობთ!

ანტონი. მორჩა. გამოვფხიზლდი. ხომ ხედავთ, როგორ გამოვფხიზლდი, ამიერიდან სიკვდილამდე ასე ფხიზლად ვიქნები. (საათს დახედავს.) მაშ ასე, განვაგრძოთ, გეუბნებით: საჩემო დრო წავიდა-მეთქი, დროს ჩამოვრჩი... დავბერდი, შრომამ გამტეხა, გავფუჭდი, ყველანი გრძნობა დამიჩლუნგდა, ასე მგონია, ვეღარავინ შევეთვისები. არავინ მიყვარს და... ვეღარც შევიყვარებ. ერთადერთი, რაც ჩემს ყურადღებას კიდევ იპურობს, სილამაზეა. სილამაზისადმი გულგრილი ვერა ვარ. აი ელენა ან დრევენამ რომ მოინდომოს. ალბათ ერთ დღეში თავ-გზას ამიბნევს. მაგრამ ეს ხომ სიყვარული არ იქნება... (თვალეებზე ხელეებს აიფარებს. შეკრთება.)

სონია. რა მოგივიდათ?

ანტონი. არაფერი... დიდმარხვას საოპერაციო მაგიდაზე დამირჩა ავადმყოფი... დაძინებული...

სონია. ეგ უნდა დაივიწყოთ... (პაუზა)

მიხაილ ლვოვიჩ, თქვენ ერთი ის მითხარით... ვთქვათ, გაიგეთ, რომ ჩემს მეგობარს, ანდა, ვთქვათ, ჩემს უმცროს დას... უყვარხართ, როგორ მოიქცევოდით?

ანტონი (მხრებს აიწეჩავს). ვერ გეტყვით, ალბათ არანაირად... ვაგრძნობინებდი, რომ არ შემიძლია მისი შეყვარება... მაგაზე არასოდეს მიფიქრია. წასვლა სჯობს, დროა. მშვიდობით, ჩემო კარგო, თორემ თუ შევეყვით, დაგვათენდება კიდევ. (ხელს ჩამოართმევს.) თქვენის ნებართვით სასტუმრო ოთახიდან გავალ, თორემ ბიძათქვენმა რომ დამინახოს, დამიძაბებს. (გადის.)

სონია (მარტო). არაფერი მითხრა... ჭერ გულდახშულია ჩემთან. მაშ რატომღა ვგრძნობ თავს ასე ბედნიერად? (ბედნიერებისაგან იციინის.) ეს რა სასწაულია: დახვეწილი, კეთილშობილი ხართ-მეთქი, ვუთხარი, კარგი ხმა გაქვთ-მეთქი... მე მგონი, ზუსტად ვუთხარი... ათრთოლებული, მოალერსე ხმა აქვს. ჰაერში ვგრძნობ მის ხმას. უმცროს დაზე რომ ვუთხარი, ვერაფერს მიხვდა... (ხელებს იმტვრევს.) ო, რა საშინელებაა, რატომ არა ვარ ულამაზო ვარ, ვიცი, ვიცი... გასულ კვირადღეს ეკლესიიდან გამოსვლისას გავიგონე, ქალები ჩემზე ლაპარაკობდნენ. ერთმა თქვა: კეთილი, დიდსულოვანი გოგოა, მაგრამ დასანანია, ასეთი ულამაზო რომ არისო... ულამაზო...

შემოდის ელენა ანდრეევნა.
ელენა ანდრეევნა (ფანჯრებს აღებს). გადაიღო, რა კარგი ჰაერია! (პაუზა.) ექიმი სად არის?

სონია. წავიდა (პაუზა.)
ელენა ანდრეევნა. ხოფი!

სონია. რა გნებავთ?

ელენა ანდრეევნა. როდემდე იქნები გაბუტული? ჩვენ ხომ ერთმანეთისათვის არაფერი დაგვიშავებია და რატომ ვართ ასე მტრულად? არ ქმარა?

სონია. მეც მინდოდა... (მოუბევევა.) გვეყო გაბუტვა.

ელენა ანდრეევნა. პოდა, ასე. ორივე აღელვებულია.

სონია. დაწვა მამა?

ელენა ანდრეევნა. არა. სასტუმრო ოთახში წის... მთელი კვირათობით არ ველაპარაკებოთ ერთმანეთს, ღმერთმა იცის, რატომ... (ღია კარადას შეხედავს.) რა ხდება?

სონია. მიხაილ ლვოვიჩმა ივახშმა.

ელენა ანდრეევნა. ღვინოც ყოფილა, მოდიოთ, ბრუდერშაფტი დავლიოთ.

სონია. სიამოვნებით.

ელენა ანდრეევნა. ერთი კიქით... (დაიხამს.) ასე სჯობია. ესე იგი — ჭერ შენ?

სონია. შენ. (დაღევენ და ერთმანეთს გადაკოცნიან.) დიდი ხანია შერიგება მინდოდა, მაგრამ მრცხვენოდა... (ტირის.)

ელენა ანდრეევნა. რა გატირებს?

სონია. არაფერია, ისე!

ელენა ანდრეევნა. კარგი, გეყოფა, დამშვიდდი... (ტირის.) მეც ამბობრე, შე ჩიტირეკია... (პაუზა.) შენ გგონია, მამაშენს ანგარებით გავყვეი და ამიტომ მიბრაზდები. გჭერა ფიცის? გეფიცები, სიყვარულით გავყვეი. მომეწონა როგორც ცნობილი პიროვნება. გამოჩენილი მეცნიერი. მართალია, ეს არ ყოფილა ჩამდვლილი სიყვარული, თუმცა მაშინ

მე ჩამდვლილი მეგონა. რა ჩემი ბრალია შენ კი ქორწინების პირველი დღიდანვე მანადგურებ შენი ჭკვიანი და იქვენული გამოხედვით.

სონია. ხომ შევრიგდით. ნულარ გავიხსენებთ.

ელენა ანდრეევნა. ასე ნულარს ვხედავ — არ გიხდება. ადამიანებს ვხედავ ერთორემ სხვაგვარად ცხოვრება გაგვიპირდება. (პაუზა.)

სონია. როგორც მეგობარს გულახდილად მითხარი... ბედნიერი ხარ?

ელენა ანდრეევნა. არა.

სონია. ასეც ვიცოდი. კიდევ ერთს გკითხავ, არ დამიბალო, გინდა, ახალგაზრდა ქმარი გყავდეს?

ელენა ანდრეევნა. ჭერ ისევ ბავშვი ხარ. რა თქმა უნდა, მინდა (იციინის.) კიდევ მკითხე რამე, მკითხე...

სონია. ექიმი თუ მოგწონს?

ელენა ანდრეევნა. ძალიან.

სონია (იციინის). სულელური სახე მაქვს... არა? აი, ახლა ხომ აქ არა არის, მაგრამ მისი ხმა და ნაბიჯების ჩქამი ახლაც მიეუფრება, ამ ჩაბნელებულ მინაშიც კი მის სახეს ვხედავ. მოიცა, მათქმევინე, ხმამალლა ლაპარაკი არ შემიძლია, მრცხვენია. ჩემთან შევიდეთ, იქ ვილაპარაკოთ. სულელი გგონივარ, ხომ? გამოტყდი... ხოგ ასეა? მითხარი რამე, მითხარი ექიმზე...

ელენა ანდრეევნა. აბა, რა გითხრა?

სონია. რომ ჭკვიანია... რომ ყველაფერი იცის, ყველაფერი ეხერხება, რომ უბადლო მკურნალია — ადამიანებისაც, ტყისაც....

ელენა ანდრეევნა. ტყე და მედიცინა აქ არაფერ შუაშია... ჩემო კარგო, გაიგე, ეს ზეგარდმო ნიქია იცი, რა არის ზეგარდმო ნიქი? სითამამე, ლალი აზროვნება, ფართო გაქანება... დღეს რომ ხეს დარგავს, ექიმი იმას ვარაუდობს, ათასი წლის შემდეგ სიკეთეს მოიტანსო... კაცობრიობის ბედნიერებაზე ფიქრობს. იშვიათად იბადებიან ასეთი ადამიანები, მათ დაფასება სჭირდებათ... სვამს, ღიახ... ზოგჯერ უხეშიც კია, დიდი ამბავი ნიქიერი კაცი რუსეთში ყოველმხრივ შემკული ვერ იქნება... აბა, დაფიქრდი, რა ყოფაშია? კისრამდე ტალახში საიდან სად უწევს სიარული ყინვასა და ქარბუქში. ირგვლივ უხეში, ველური ბალნია, გაჭირვება, ავადმყოფობა. ის კაცი, ვისაც ასეთ პირობებში შრომა და ყოველდღიური ბრძოლა უხდება, ორმოცი წლის ასაკში სუფთად ჩაცმული ვერ ივლის და ვერც ფხიზელი ვეღარ იქნება... (აკოცებს.) სულით და გულით გისურვებ ბედნიერებას, შენ ყველანაირი სიკეთის ღირსი ხარ... (აღგება.) მე რა, მე ერთი შემთხვევითი, უღიმღამო ვინმე ვარ... მუსიკაშიც, ქმრის ხახლშიც, ყველგან და ყველაფერში მხო-

ლოდ ეპიზოდური პერსონაჟი ვარ. მართალი გითხრა, სონია, რომ დაეფიქრებო, ჩემზე უბედური არავინ მგონია (ნერვიულად დადის სტენაზე.) ამქვეყნად ბედნიერება არ შეწერა არა, რა გაცილებს?

სონია (სახეზე ხელებაფარებული იცინის). ისეთი ბედნიერი ვარ... ისეთი ბედნიერი...

ელენა ანდრეევნა. სიამოვნებით დავუყრავდი რამეს.

სონია. დაუყარი. (მოეხვევა.) მაინც არ მეძინება... დაუყარი!

ელენა ანდრეევნა. ახლავე, მამაშენს არ სძინავს. ავად როცაა, მუსიკას ვერ იტანს, წადი პკითხე, თუ ნებას მომცემს, დავუყრავ წადი!

სონია. ახლავე. (გადის)

ბოლო დარაჯი ხმაურობს.

ელენა ანდრეევნა. რა ხანია, არ დამიკრავს. დავუყრავ და ავტირდები. სულელივით ავტირდები. (ფანჯარაში.) ეფიშ, შენ ხმაურობ?

დარაჯის ხმა. მე ვარ!

მესამე მოქმედება

სასტუმრო ოთახი სერვებრიაკოვის სახლში. მარჯენი, მარცხენი და შუაში კარებია. დღეა. ვოინიკო და სონია სხედან. ელენა ანდრეევნა ბოლოთას სცემს და ფიქრობს.

ვოინიკო. ამქვეყნად პერ პროფესორმა დღის პირველ საათზე ამ სასტუმრო ოთახში შეკრება იხურვა. (საათი დახედავს.) პირველს თხუთმეტი აკლია. რაღაც უნდა ამცნოს ქვეყანას.

ელენა ანდრეევნა. ალბათ რაიმე საქმე აქვს.

ვოინიკო. ეგეტ თუ საქმეს აკეთებს. სისულელეებს ქლაბნის, ბუზღუნებს და ეპვიანობს. ეგ არის საქმე?

სონია (წყრომით.) ძია!

ვოინიკო. გნებდები, დამნაშავე ვარ. (ელენა ანდრეევნას უყურებს.) აგერ, დატკბით, სიზარმაცისგან სიარულიც ეზარება და დაიბრწყება. მოგწონთ? ხომ გადასარეცია?

ელენა ანდრეევნა. მთელი დღე ენა არ გაგიჩერებიათ. რით არ მოგბეზრდათ ამდენი ბუზღუნი? (მოწყენით.) ემ, მომკლა მოწყენილობამ. რა გავაკეთო, არ ვიცი.

სონია (მხრებს აიწურავს). გასაკეთებლის მეტი რა არის, ოღონდ სურვილი იყოს და...

ელენა ანდრეევნა. მაგალითად?

სონია. საოჯახო საქმე ქალს გამოელევა? ასწავლე, უმკურნალე გლებებს, აი, შენ და მამაჩემი როცა აქ არ იყავით, მე და ძიას ბაზარზე უქვილი გაგვქონდა და ვყიდდით. სულ არ გვეთაკილებოდა.

ელენა ანდრეევნა. არ შემიძლია და არც მაინტერესებს. მსგავს რამეს, ალბათ იღუპრად

გადაპრანჭულ რომანში თუ ამოიკითხავ; როგორ? ასე პირდაპირ ვეახლო გლებობას და სწავლება და მკურნალობა დავუწყებ?

სონია. მე კიდევ ის არ შესმიხ, როგორ უნდა ვთქვა უარი მსგავს სიამოვნებაზე, ცოტახ მოითმენ და მიეჩვევი. (მთქმელად) არ მოწყინო, ჩემო კარგო. (სიცილით) ხომ შედეგ, მოწყენილობისაგან ადგილს ვერ პოულობ მოწყენილობა და უსაქმურობა რომ გადამდებია, ხომ იცი? აბა შეხედე: ძია უსაქმურობს, ლანდივით დაგდევს, მე უველაფერს თავი დავანებე და შენთან სალაპარაკოდ მოვედი. გავზარმაცი და არაფერს ვაკეთებ. ექიმი მიხაილ ლვოვიჩი ძალზე იშვიათად — თვეში ერთხელ თუ გვესტუმრებოდა ხოლმე, თანაც თოკით რომ დაგება, დიდხანს არ გაჩერდებოდა. აბლა კი უოველდღე აქ არის. აღარც თავისი ტყეები ახსოვს, აღარც მედიცინა. მე მგონი, ჩადო გაგვიკეთე.

ვოინიკო (ელენა ანდრეევნას). ნეტა რატომ იტანჯავთ თავს? (ცოცხლად.) ჭკუას მოუხმეთ, ჩემო ძვირფასო, ჭკუას! თქვენს ძარღვებში აქი სირინოზის სისხლი სჩქედს, მამ იყავით ნამდვილი სირინოზი! რა იქნება, სიცოცხლეში ერთხელ მაინც რომ მიეცეთ თავდავიწყებას! აიწყვიტოთ!... შეიყვართ ვინმე სიგიჟემდე და სიყვარულის შორეულში ისე გადაეშვით, რომ პერ პროფესორმაც და ჩვენი, ყველამ, პირი დავალოთ!

ელენა ანდრეევნა (გაცეცხლებული) თავი დამანებეთ! ეს რა დაუნდობელი უოფილხართ! (მიღის.)

ვოინიკო (გადაელობება). მაპატიეთ, ჩემო სიხარულო... ბოდიშს ვიხდი. (ხელზე კოცნის.) შევრიგდეთ!

ელენა ანდრეევნა. დამეთანხმეთ, ამდენს ანგელოზიც ვერ მოითმენდა.

ვოინიკო. ზავისა და თანხობის ნიშნად ახლავე ვარდების თაიგულს მოგარმევთ, დილითვე მოგიმზადეთ... შემოდგომის ვარდებია — საუცხოო, ნაღვლიანი ვარდები... (გადის.)

სონია. შემოდგომის ვარდები — საუცხოო, ნაღვლიანი ვარდები...

სონია და ელენა ანდრეევნა ფანჯარაში იყურებიან.

ელენა ანდრეევნა. ესეც სექტემბერი. მთელ ზამთარს ნეტავი აქ რა გავაძლებინებს!

პაუზა

ექიმი სად არის?

სონია. ძიას ოთახში. წერს. კარგია, ძია რომ წავიდა. რაღაც მინდა გითხრა.

ელენა ანდრეევნა. რა?

სონია. რა? (თავს მკერდზე მიადებს.)

ელენა ანდრეევნა. მო, კარგი, კარგია. (ეფერება.) კარგი.

სონია. ხომ შეუხედავი ვარ.

ელენა ანდრეივანა. რატომ? მშვენიერი თმა გაქვს.

სონია. არა! (სარკეში ჩაიხედოს.) არა. ასე შეუხედავ ქალს ეუბნებიან ხოლმე, „თქვენ მშვენიერი თვალები გაქვთ“ ან „მშვენიერი თმა გაქვთ“. ექვსი წელიწადია მიყვარს, სულ მისი ხმა მესმის, სულ მისი ხელის სითბოს ვგრძნობ. მოუთმენლად მივჩერებივარ კარს, ასე მგონია, ახლა შემოაღებს-მეთქი. ხომ მამჩნევ, შენთან იმიტომ შემოვდივარ, მასზე გელაპარაკო. ახლა უოველდღე ჩვენთანაა, მაგრამ რა, მე ზედაც არ მიყურებს, ვერც მამჩნევს.. ო, რა სატანქველია! არაფრის იმედი აღარ მაქვს. არაფრის! (უსასოოდ.) ღმერთო, მომეცი ძალა... წუხელ მთელი ღამე ვლოცულობდი... ხშირად მე თვითონ მიედივარ ხოლმე, გამოვვლაპარაკები, თვალებში შევციცინებ.. აღარც სიამაყე გამაჩნია და ველარც თავს ვერვი... გუშინ ველარ მოვითმინე და ძიას გამოვუტყუდი, მიყვარს-მეთქი... უველა მოსამხახურემ იცის, რომ მიყვარს, უველამ.

ელენა ანდრეივანა. იმან?

სონია. იმან — არა. ვერც მამჩნევს.

ელენა ანდრეივანა (ჩაფიქრებული). უცნაური ადამიანია. იცი რა? თუ ნებას მომცემ, მე ვიტყვი. ფრთხილად, გადავუკრავ... (პაუზა.) მართლაც და, როდემდე უნდა იყო გაურკვეველად... თანახმა ხარ?

თანხმობის ნიშნად სონია თავს უქნევს.

კეთილი. ადვილი მისახვედია — უყვარხარ თუ არა. ნუ გრცხვენია, ჩემო კარგო, ნუ გეშინია, მე ისე ფრთხილად ჩავეკითხები, ვერაფერს მიხვდება. მთავარია, გავიგოთ: პო თუ არა? (პაუზა.) — თუ არა, კეთილი ინებოს და ნულარ მოვა. ხომ მართალს ვამბობ?

სონია ისევ თავს უქნევს.

როცა ვერ ნახავ, ტკივილსაც უკეთ გადაიტან. ნუ გადავდებთ, ახლავე შევუდგები საქმეს. პო, დაბნირდა, რალაც ნახაზებს გიჩვენებთო... წადი, უთხარი, რომ მისი ნახვა მინდა.

სონია (ძალიან ღელავს). მეთყვი სიმართლეს?

ელენა ანდრეივანა. რა თქმა უნდა, გიტყვი. ჩემი აზრით, რა საზარელიც უნდა იყოს სიმართლე, გაურკვეველობას მაინც სჯობია. მენდი, ჩემო კარგო.

სონია. ვეტყვი... ვეტყვი, რომ მისი ნახვის ნახვა გინდა.. (მიდის. კართან შეჩერდება.) არა, მე გაურკვეველობა მირჩევნია... რალაცის იმედი მაინც მექნება.

ელენა ანდრეივანა. რა მითხარი?

სონია. არაფერი. (გაღის.)

ელენა ანდრეივანა. (მარტო). საშინელებაა, სხვისი საიდუმლო რომ იცი და ვერაფერს შეე-

ლი. (ფიქრობს.) ცხადია, არ უყვარს, რა მოხდება რომ შეირთოს მართალია, სონია ღამაში არ არის, მაგრამ სოფლის ტყეშია. ის იც ამ ასაკის კაცისათვის, შესანიშნავი კოლი იქნება. ჭკვიანი, კეთილი, სუფთა... თუმცა, მართალი არა ვარ.. (პაუზა.) მქნება — ამ საბრალო გოგონასი. ამ გულისწაღებულ ექსტრემულურებაში, ადამიანების ნაცვლად რალაც ნაცრისფერ ლაქებს რომ უყურებ, ირგვლივ უხამსობის მეტი რომ არაფერი გესმის, პანის, სმის, ძილის მეტს რომ არაფერს აკეთებენ და ასეთ დროს უველასაგან განსხვავებულ ადამიანს დაინახვ — ღამაზს, საინტერესოს, მიმწიდველს, სავსე მთვარესავით რომ ანათებს ამ უკუნეთში, რა გასაკვირია, მოგეწონოს და გაგიტაცოს... მგონი, ცოტათი მეც მომწონს. დიას უიმისოდ მწყინდება, მასზე ფიქრი მსიამოვნებს... ამ ძია ვანიამ მითხრა, სირინოზის სისხლი ჩქეფს შენს ძარღვებშიო. „რა იქნება სიცოცხლეში ერთხელ მაინც რომ მიეცეთ თავდავიწყებას“. ვინ იცის იქნებ უნდა დავუკერო... გავშალო ღალად ფრთები და გავფრინდე. მოვშორდე ამ თქვენს მთვლემარე სახეებს, ამ გაუთავებელ ღაპარაკს, დავივიწყო თქვენი არსებობა... მაგრამ მშინშარა ვარ, გაუხედავი... სინდისი გამაწვალებს... უოველდღე მოდის, მშვენივრად ვიცი, რატომაც დაიარება და თავს დამნაშავედ ვგრძნობ. მზად ვარ, სონიას დაუჩოქო, პატიება ვთხოვო და მწარედ ავტირდე...

ასტროვი (შემოდის. კარტოგრამა უჭირავს). გამარჯობათ! (ხელს ჩამოართმევს.) გინდათ ნახოთ ჩემი ფერწერა?

ელენა ანდრეივანა. აკი დამპირდით, გაჩვენებთო? გცალიათ?

ასტროვი. ო, რა თქმა უნდა, (ლომბერის მაგიდაზე გაშლის კარტოგრამას და ქიკარტებით ამაგრებს.) თქვენ სად დაიბადეთ?

ელენა ანდრეივანა (ცხმარება). პეტერბურგში.

ასტროვი. სად სწავლობდით?

ელენა ანდრეივანა. კონსერვატორიაში.

ასტროვი. აბა, ვეკვობ, ამან დაგაინტერესოთ!

ელენა ანდრეივანა. რატომ? მართალია, სოფელს არ ვიცნობ, მაგრამ ბევრი რამ წამიკითხავს...

ასტროვი. ამ სახლში მე პერსონალური მაგიდა მაქვს... ივან პეტროვიჩის ოთახში, ძალიან რომ დავიღლები, საბოლოოდ რომ გამოვთავყვანდები, უველაფერს ვანებებ თავს, აქეთ გამოვრბივარ და ამით ვერთობი ხოლმე... ივან პეტროვიჩი და სოფიო საანგარიშობებს აჩბაკუნებენ. მე კი მათთან ერთად ვუწივარ ჩემს მაგიდას და ვჭლაბნი — ვარ ჩემთვის თბილად, მყუდროდ. ვისმენ კიკინობელას არხეინ კრი-

კინს, მაგრამ თავს ხშირად ვერ ვანებვირებ, თვეში ერთხელ... (კარტოგრაფს უჩვენებს.) აბა დახედეთ, ეს ჩვენი მაზრის ორმოცდაათი წლის წინანდელი სურათია. მუქი და ღია მწვანე ფერი ტყეს აღნიშნავს; ნახევარი ფართობი ტყეს უკავია. მწვანეზე რომ წითელი უჭრებოდა, იმ ადგილებში ცხენ-ირემი და თხები იყო. ფლორა და ფაუნა აღნიშნული მაქვს. ამ ტბაში გედები, ბატები, იხვები და ცურავდნენ როგორც მოხუცები ამბობენ, ყველა ჭურჭის ფრინველი ისე ბლომად იყო, სათვალავი აგეროდა. სოფლებისა და დაბების გარდა, ხედავთ, აქა-იქ სხვადასხვა ახალშენი, ხუტორი, რასკოლნიკების საფანე, წყლის წისკვილებია გახნეული. აქ უამრავ პირუტყვს და ცხენს აშენებდნენ. აი, ამ ცისფერით მიხვდებით, მაგალითად, ეს თემი მუქი ცისფრითაა აღნიშნული. აქ იმოდენა რემა მყავდათ, თითო კომლზე სამი ცხენი მოდიოდა. (პაუზა.) ახლა ქვემოთ ჩამოვიწვლით. ეს უკვე ოცდახუთი წლის წინანდელი სურათია. ამ დროს ტყეს მთელი ფართობის მესამედი უჭირავს. თბა გადაშენდა, ცხენ-ირემი კიდევაც შემორჩენილი მწვანეც და ცისფერიც გაბადდა. ასე შემდეგ და ასე შემდეგ. გადავდივართ მესამე ნაწილზე — ეს უკვე მაზრის დღევანდელი სურათია. მწვანე, როგორც ხედავთ, აქა-იქაა შემორჩენილი. გადაშენდა ცხენ-ირემიც, გედებიც, როქოც... წინანდელი ახალშენების, ხუტორების, სავანეებისა და წისკვილების ნახაბიც აღარ ჩანს. ერთი სიტყვით, თანდათანობით და უტყუარი გადაშენების სურათია და, აღბათ, დაახლოებით ათ-თხუთმეტ წელიწადში ყველაფერს წერტილი დაესმევა კიდევ. თქვენ მტყუპით, რომ კულტურის გავლენის ბრალია, რომ ბუნებრივია, ძველმა ცხოვრებამ გზა უნდა დაუთმოს ახალსო? დიახ, მაგრამ თქვენ იმ შემთხვევაში იქნებოდით მართალი, ამ განადგურებული ტყეების ადგილზე გზატკეცილი და რკინიგზა რომ გაუვანილიყო, ფაბრიკა-ქარხნები და სკოლები რომ აგებულიყო. ეს ხალხის სასიკეთო საქმე იქნებოდა, მაგრამ მსგავსი რომ არაფერი მოხდარა! მაზრა ისევ ისეთი ქაობიანი და კოლონიანია, ისეთივე უგზო. იგივე სილატაკი, ტიფი, დიფტერიტი და ხანძარი თარეშობს... ამ შემთხვევაში საქმე გვაქვს არსებობისათვის უძველესი ბრძოლის შედეგად მიღებულ გადაშენებასთან. ეს გადაშენება ჩამორჩენილობის, უცოდინარობის ბრალია. იმის შედეგია, რომ ხალხს არავითარი თვითშეგნება არ გააჩნია. გაუიხული, დამშეული, ავადმყოფი კაცი დარჩენილი სიცოცხლის შესანარჩუნებლად და საკუთარი შვილების გადასარჩენად შურუგნებლად, ინსტიქტურად ებლაუჭება ყველაფერს, რითაც კი შიმშილის მოკვლა და გათბობა შეუძლია. —

ჩანაგებს ირგვლივ ყველაფერს, ხვალინდელ დღეზე კი აღარ ფიქრობს. აი, ასე განადგურდა თითქმის ყველაფერი, სამაგიერო კი არაფერი შექმნილა (ცივად) სახეზე გატყობთ, არ დაგაინტერესათ.

ელენა ანდრეივნა: მაგრამ... ამისი რომ არაფერი გამეგება.

ანტონი: ამას რა გაგება უნდა, უბრალოდ, არ გაინტერესებთ, თორემ...

ელენა ანდრეივნა: გართალი ვითხრათ, სხვა რამეზე ვფიქრობ. მაპატიეთ. პატარა დაკითხვა მინდა მოგიწუოთ და დაბნეული ვარ, არ ვიცი, რითი დავიწყო.

ანტონი: დაკითხვა?

ელენა ანდრეივნა: დიახ, დაკითხვა, მაგრამ... ყოვლად უვნებელი, დავსხდეთ. (სხდებიან.) საქმე ერთ უმარჯილ ქალს ეხება, როგორც წესი. ერ ხალხს შეშვენის, მეგობრულად, გულახდილად ვილაპარაკოთ. ოღონდ ჩვენი ნალაპარაკევი აქვე დავივიწყოთ, თანახმა ხართ?

ანტონი: თანახმა ვარ.

ელენა ანდრეივნა: საქმე ჩემს გერს, სონიას ეხება. მოგწონთ?

ანტონი: დიახ, პატივს ვცემ.

ელენა ანდრეივნა: როგორც ქალი თუ მოგწონთ?

ანტონი (დაყოვნებით): არა.

ელენა ანდრეივნა: ორიოდ სიტყვაც და დავამთავრებ. თქვენ მას ვერაფერს ამჩნევთ?

ანტონი: ვერაფერს.

ელენა ანდრეივნა (ხელს მოკიდებს): აი, თვალეზზეც გამჩნევიათ, რომ არ გიყვართ... ის კი საწყალი, იტანჯება... გესმით? ნულარ მოხვალთ, ძალიან გთხოვთ, აღარ მოხვიდით.

ანტონი (წამოდგება): რა დროს ეგ არის... სად მცალია... (მხრებს აჩვენებს.) უკვე გვიანაა (შერცხვება).

ელენა ანდრეივნა: უსიამოვნო საუბარია! ისევ ვდელავ თითქოს ლოდი მაწევს მხრებზე, მადლობა ღმერთს, მოვრჩით. დავივიწყეთ, რაც ვითხარით და წაბრძანდით. ჭკვიანი კაცი ხართ და გამიგებთ... (პაუზა.) აი, გავწითლდი კიდევ.

ანტონი: ერთი-ორი თვის წინ რომ გეტყვით, კიდევ ვიფიქრებდი რამეს, მაგრამ ახლა?... (მხრებს აჩვენებს.) თუ იტანჯება, ცხადია, მაგრამ... ერთი რამ მაინც ვერ გამიგია, ეს დაკითხვა რაში დაგჭირდათ? ვერ გავიგე. (თვალეზში უყურებს და თითს უქნევს.) თქვენ რადაცაა ეშმაკობა!

ელენა ანდრეივნა: რას გულისხმობთ?

ანტონი (იცინის): რა ეშმაკი ყოფილხართ! ვთქვით, რომ სონია იტანჯება, მჭერა, კი ბატონო, მაგრამ ჩემი დაკითხვა რაში დაგჭირდათ? (ლაპარაკს არ აცლის, სწრაფად.) მოითმინეთ, ნურც ასეთი გამოცდიებული თვალე-

ბით მიუყრებთ. მშვენივრად იცით, რისთვისაც დავიარები აქ უოველდღე.. რატომ და ვისი გულისთვის ვარ აქ. მშვენივრად იცით. საყვარელო მტაცებელი, აგრე რატომ მიუყრებთ? მე ბებერი მელა ვარ...

ელენა ანდრეევნა (გაოგნებული). მტაცებელი? არაფერი მესმის.

ასტროვი. ლამაზო, ფუმფულა ფისო.. თქვენ მსხვერპლი გქირდებათ! აგრე უკვე ერთი თვეა, თითიც არ გამინძრევია, ყველაფერს თავი დავანებე, გამწარებული უკან დაგდეთ — თქვენც, რა თქმა უნდა, მოგწონთ, ძალიან მოგწონთ ეს... რა გაეწუბა? დამამარცხეთ. მაგრამ ამ დაკითხვის ვერა გავიგე რა. (გულბელდაკრეფილი თავს დაბრის.) მო, კარგი, გნებდებით. ინებეთ, შემახრამუნეთ!

ელენა ანდრეევნა. გაგიჟდით!

ასტროვი (კბილებში გასტრის სიცილს). მორცხვობთ...

ელენა ანდრეევნა. თქვენ რომ გგონიათ, მე იმაზე უკეთესიც ვარ და იმაზე მალეც ვდგავარ! გეფიცებით! (წასვლა უნდა.)

ასტროვი. მე ახლავე გავეცლები აქაურობას და აქეთ აღარც გამოვიხედავ, მაგრამ (ხელს მოჰკიდებს, მიიხედ-მოიხედავს) სად გნახოთ? ჩქარა მითხარით, სად? შემოვა ვინმე, ჩქარა მითხარით. (ენებიანად.) რა კარგი ხართ, რა დიდებული... ერთი კოცნა... ო, ნეტა თქვენი სურნელოვანი თმა დამაკოცნიწა...

ელენა ანდრეევნა. გეფიცებით...

ასტროვი (არ ალაპარაკებს.) რას მეფიცებით? ნუ იფიცებით, რა საჭიროა ზედმეტი ლაპარაკი... ო, რა ლამაზი ხართ! რა ხელები გაქვთ! (ხელებს უკოცნის.)

ელენა ანდრეევნა. ბოლოს და ბოლოს, გეყოფათ... წადით... (ხელს გამთარმევს.) თავს გაგივიდათ.

ასტროვი. მითხარით, მითხარით, ზვალ სად გნახოთ? (წელზე მოხვევს ხელს.) ხომ ხედავ, გარდაუვალია... ჩვენ ერთმანეთს უნდა შევხვდეთ. (კოცნის. ამ დროს შემოდის ვინიციკი ვარდების თაიგულით და კართან ჩერდება.)

ელენა ანდრეევნა (ვინიციკის ვერ ხედავს). შემიბრალებთ... თავი დამანებეთ... (მგერდზე მიესვენება.) არა! (წასვლას მოინდომებს.)

ასტროვი (ხელს არ უშვებს). ზვალ სატყეოში გელოდებით... ორ საათზე შევთანხმდით? ხომ მოხვალთ?

ელენა ანდრეევნა (ვინიციკის დაინახავს). გამიშვით. (ძალიან შერცხვება და ფანჯარასთან მივა.) ეს რა ჯოჯოხეთია!

ვინიციკი (თაიგულს სკამზე დადებს, დეღეს, ცხვირსახოციტ სახეს და კისერს იწმენდს). არაფერია... დიახ. არა უშავს...

ასტროვი (აფორიაქებული). დღეს, ღრმად

პატივცემულო ივან პეტროვიჩ, ამინდსაც არა უშავს. დილით ცა ღრუბლიანი იყო. თითქოს წვიმასაც აპირებდა, მაგრამ ახლა მზემ გამოანათა. ღმერთმანი, შესანიშნავი შემოდგომაა... ნათესებიც გვარიანია. (კარტოგრამა დახვევს.)

ელენა ანდრეევნა (გაღუგუნებული). ვინაა?

ვინიციკი (სახეს იწმენდს). რა? რა თქმა უნდა... კი ბატონო... მე ყველაფერი დავინახე, ყველაფერი...

ელენა ანდრეევნა (ნერვიულად). გესმით? დღესვე უნდა მოვშორდე აქაურობას!

შემოდინ სერგებრიაკოვი, სონია, ტელეგინი და მარინა.

ტელეგინი. მეც ხულ რაღაც მაწუხებს, თქვენო აღმატებულებავ, ორი დღეა შეუძლოდ გახლავართ, თავი მიბრუნის...

სერებრიაკოვი. დანარჩენები სად არიან? სული მეხუთება ამ სახლში. სახლი კი არა ლაბირინთია. ოცდაექვსი უზარმაზარი ოთახი ყველა თავისთვის შეიკეტება და რომ დაგქირდეს, ვერავის იპოვი. (რეკავს.) მარია ვახილიევენას და ელენა ანდრეევნას უხმეთ!

ელენა ანდრეევნა. მე აქა ვარ.

სერებრიაკოვი. გთხოვთ, ბატონებო, დაბრძანდით.

სონია (ელენა ანდრეევნას მიუახლოვდება. მოუთმენლად). რა გითხრათ?

ელენა ანდრეევნა. მერე...

სონია. კანკალებ? დელავ? (დაეინებით მი-აჩერდება.) გასაგებია.. მაშასადამე — თქვენთან ფებს აღარ დავდგამო. ხომ? (ვაუზა.) მითხარო, ხომ?

ელენა ანდრეევნა თანხმობის ნიშნად თავს უქნევს.

სერებრიაკოვი (ტელეგინს). სატყეოს რეგორმე ავიტან, მაგრამ სოფლის ცხოვრების უაიდას ვერ შევეგუები. ასე მგონია, დედამიწიდან სხვა პლანეტაზე მოვხვდი-მეთქი. დაბრძანდით, ბატონებო, გთხოვთ, სონია!

სონიას არ ესმის, ნადვლიანად ჩაქინდრავს თავს.

სონია!

ვაუზა.

არ ესმის. (გაღიას). შენც დაჭექი, გაღია.

გაღია დაჭდება და წინდის ქსოვას განაგრძობს.

გთხოვთ, ბატონებო, აბა, როგორც იტყვიან, სმენა იყოს და გაგონება. (იცინის.)

ვინიციკი (აღელვებული). მე, იქნებ, არ გქირდებით? წავალი!

სერებრიპაშვი. არა, ყველაზე უფრო სწორედ შენ მკირდები.

ვინინცაი. რა გნებავთ?

სერებრიპაშვი. თქვენ... გული რატომ მოგდის? (პაუზა.) ღვთის გულისათვის, შენთვის თუ რამე დამიშავებია, მაპატიე!

ვინინცაი. ასე ნუ მელაპარაკები, საქმეზე გადავიდეთ... რა გინდა?

შემოდის მარია ვასილიენა.

სერებრიპაშვი. აი, Maman-იც მოვიდა, ვიწყებ, ბატონებო. (პაუზა.) ბატონებო, დღეს აქ იმიტომ მოგიწვიეთ, რომ რევიზორის მობრძანება გაუწყვით! რევიზორი მოდის ერთი სიტყვით, ხუმრობა იქით იყოს და, თქვენთან სერიოზული საქმე მაქვს, ბატონებო. მაშ ასე, დღეს აქ იმიტომ შეგკრიბეთ, რომ თქვენი დახმარება და რჩევა მჭირდება, თანაც თქვენი ერთგულების იმედი რომ არა, ასე დაბეჭითებით ვერ მოგმართავდით. მე ერთი შეცნიერი კაცი ვარ, წიგნი ვიცი, ხოლო პრაქტიკული ცხოვრებისა არა გამეგება რა. მცოდნე ხალხის რჩევის გარეშე ვერაფერს გავაწყობ და გთხოვთ, შენ, ივან პეტროვიჩ, თქვენ, ილია ილიჩ, თქვენ, Maman... საქმე ის გახლავთ, რომ manet omnes una nox, ანუ ყოველი ჩვენთაგანის სული ღვთის ხელშია. მოვხუცდი, ავად ვარ და ამიტომაც დროულად გიმარჩნია ჩემი ქონებრივი საქმეების მოგვარება, იმდენად რამდენადაც ეს ჩემს ოჯახს ეხება. მე ცხოვრება გავასრულე, ბატონებო, საკუთარ თავზე არ ვფიქრობ. მაგრამ მყავს ახალგაზრდა ცოლი და გაუთხოვარი ქალიშვილი. (პაუზა.) სოფელში დარჩენა და აქ ცხოვრება მე არ ძალმიძს. ჩვენ სოფელში ვერ გავძლებთ. ხოლო ქალაქში იმ სახსრებით ცხოვრება, რის საშუალებასაც ჩვენი მამულის შემოსავალი იძლევა, შეუძლებელია, ვთქვათ, გავყიდეთ ტყე, ეს ექსტრაორდინარული ღონისძიებაა და მოგეხსენებათ, ყოველწლიურად ვერ გავიმეორებთ. რაღაც ისეთი უნდა მოვიფიქროთ, რაც მუდმივი, საიმედო, მეტნაკლებად გარკვეული შემოსავლის გარანტიას მოგვცემს. ჩვენი მამული საშუალოდ ორ პროცენტზე მეტს არ იძლევა. ჩემი წინადადებაა, გავყიდოთ იგი. თუ აღებული ფულით პროცენტთან ქალაქლებს შევიძენთ, მაშინ სარგებელი ოთხი-ხუთი პროცენტი იქნება. ეს კი საშუალებას მოგვცემს ფინეთში ერთი პატარა აგარაკი ვიყიდოთ.

ვინინცაი. მოიცა, მოიცა... მგონი, კარგად ვერ გავიგონე. გაიმეორე, რა თქვი?

სერებრიპაშვი. სახლ-კარის ფულით პროცენტთან ქალაქლებს შევიძინოთ და სარგებლით ფინეთში აგარაკიც ვიყიდოთ-მეთქი.

ვინინცაი. ფინეთი არა... კიდევ რა თქვი?

სერებრიპაშვი. მე ვთქვი, მამული გავყიდოთ-მეთქი.

ვინინცაი. დიახ, აი, ეგ მამული გავყიდოთ, არა? კარგია, დიდებული აზრი მოგსვლია. ჩვენ რაღას გვიპირებ? სად წავიდე მოხუც დედასთან და სონიასთან ერთად?

სერებრიპაშვი. მერცხეებს ვიშვებებო. ყველაფერს ერთად ხომ ვერ გადავწყვეტთ?

ვინინცაი. მოიცა. როგორც ჩანს, მე აქამდე სრულ ჭკუაზე არ ვყოფილვარ. აქამდე მეგონა, რომ მამული სონიას კუთვნილება იყო. განსვენებულმა მამაჩემმა ეს მამული მზითვად ჩემს დას უყიდა. ვაი, რა გულუბრყვილო ვყოფილვარ, რა წაღმა მესმოდა კანონები, მე სულ ასე მეგონა, რომ მამული დედის მერე სონიას ეკუთვნოდა.

სერებრიპაშვი. დიახ. მამული სონიას ეკუთვნის. მე ხომ არ გედავები, ხონიას თანხმობის გარეშე არც მიფიქრია მამულის გაყიდვა. თანაც, თუ გავყიდი, ისევ სონიას საკეთილდღეოდ გავყიდი.

ვინინცაი. ვერაფერი ვერ გავიგე! ან მე გავგიჟდი, ან არადა...

მარია ვასილიენა. უან, დაუჭირო ალექსანდრეს. მერწმუნე, მან ჩვენზე უკეთ იცის, რა როგორ აჯობებს.

ვინინცაი. არა, წყალი დამისხით. (სვამს.) რაც გინდათ, ის ილაპარაკეთ, ილაპარაკეთ!

სერებრიპაშვი. არ მესმის, რატომ დელავ. იდეალურია-მეთქი ჩემი პროექტი, არ მითქვამს. თუ არც ერთს არ მოგეწონებათ, მე არაფერს ვიჩემებ. (პაუზა.) როგორც გენებოთ.

ტელეგინი (შემცხარო) მე, თქვენო აღმატებულიებავ, შეცნიერების მიმართ მოწინებულ დამოკიდებულებასთან ერთად ნათესაური გრძნობებიც მაკავშირებს... ჩემი ძმის, გრიგორი ილიჩის ცოლის ძმა, შეხადლო იცნობთ კიდევაც, კონსტანტინ ტროფიმიჩ ლაკედემონოვი, მინისტრი გახლდათ...

ვინინცაი. შენ გაჩუმდი, ჩვენ ახლა საქმეზე ვლაპარაკობთ, მერე ილაპარაკე... (სერებრიპაშვი.) ამას ჰკითხე, ეს მამული ბიძამისი-საგან ვიყიდეთ.

სერებრიპაშვი. რატომ ვკითხო? რა აზრი აქვს?

ვინინცაი. ეს მამული თავის დროზე ოთხმოცდაოთხმეტ ათასადაა ნაყიდი. მამაჩემმა სამოცდაათი გადაიხადა. ოცდახუთი ვალი დაგვრჩა. იცით, რას გეტყვით... ამ მამულს მამაჩემი ვერ იყიდდა, მე რომ უარი არ მეთქვა მემკვიდრეობაზე ჩემი დან სასარგებლოდ, რომელიც ძალიან მიყვარდა. მეტსაც გეტყვით, ათი წელი ხარბვით ვიყავი უღელში შებმული, ვალი მთლიანად რომ გადამეხადა.

სერპერიაპოვი, ვნახე, ეს ხაუბარი რომ წა-
მოვიწყო

კონინიკი, მოდა, თუ დღეს მამულს აღარც
ვალ აქვს და ფეხზეც დგას, ჩემი შრომის წყა-
ლობითაა. ახლა კი, როცა მოვხუცდი ჩემი გაგ-
დება უნდაო!

სერპერიაპოვი, ვერ გავიგე, რას მედავები
კონინიკი, ოცდახუთი წელია ამ მამულს
ვუძღვები, კეთილსინდისიერი მოურავივით მუ-
დამ გიგზავნიდი ფულს და ამდენი ხნის განმა-
ვლობაში ერთხელ მადლობა არ გითქვამს. ამ-
დენი ხნის განმავლობაში — ახალგაზრდობა-
შიც და ახლაც მათხოვრულ ხელფასს — წელი-
წადში ორმოცდაათ მანეთს მიხდიდი, ერთხე-
ლაც არ მოგსვლია აზრად, მანეთი მაინც მოგე-
მატებინა!

სერპერიაპოვი, მე რა, დამესიზმრებოდა, ივან
პეტროვიჩ? მე ერთი არაპრაქტიკული კაცი ვარ
და ამისი არაფერი გამეგება, თვითონ ვერ მოი-
მატე, რამდენიც გინდოდა? მოგემატებინა მე-
რე!

კონინიკი, მომეპარა, არა? რატომ არ გეზი-
ზლებით იმის გამო ყველას, რომ არ ვიპა-
რავდი? ნეტა მომეპარა, უოველ შემთხვევაში,
დღეს ასე გამათხოვრებული არ ვიქნებოდი!

მარია ვასილიევნა (შეკრად), უაჰ!
ბალებინი (აღელვებული), ვანია, მეგობარო,
გეუო, გაჩერდი, აი, ნახე როგორ მაკანკალებს...
რატომ იფუჭებ კეთილ ურთიერთობას? (კო-
ცნის...) არ გინდა.

კონინიკი, ოცდახუთი წელი აი, ამასთან,
დედაჩემთან ერთად თბუნელასავით ოთხ კე-
დელში ვიყავი გამოკეტილი. მთელი ფიქრი და
გრძნობა მხოლოდ შენ გეკუთვნოდა. მთელი
დღეები ხომ შენზე, შენს შრომებზე ვლაპარა-
კობდით, შენით ვამაუობდით; დამღამობით შენს
ჟურნალებსა და წიგნებს ვკითხულობდით. ახ-
ლა მათ გახსენებაზე გული მერტევა.

სერპერიაპოვი, ვერ გავიგე, რა გინდა?
კონინიკი, როგორც ღმერთს, ისე შემოგყუ-
რებით, შენს სტატიებს კი ზებირად ვსწავლობ-
დით... მაგრამ ახლა თვალები ამეხილა! ყველა-
ფერს ვხედავი! რას წერ ხელოვნებაზე, როცა
ხელოვნების არაფერი გაცხადებ! ყველა შენი
ნაშრომი, ასე რომ მიყვარდა, კაპიკად არ ღირს
გვამაიმუნებდი!

სერპერიაპოვი, ბატონებო, ბოლოს და ბო-
ლოს, დააწყნარეთ, თორემ წავალ!

ელენა ანდრეევნა, ივან პეტროვიჩ, მე მო-
ვითხოვ, გაჩუმდეთ, გესმით?

კონინიკი, არ გავჩუმდები. (სერპერიაპოვის
გადაუდგება.) მოიცა, მე ჭერ ყველაფერი არ
მითქვამს. შენ დამლუპე! ჩემს ცხოვრებას განა-
ცხოვრება ერქვა? შენი წყალობაა, ჩემი ცხოვ-
რების საუკეთესო წლები ათასგვარ სისულე-

ლებზე რომ გავხარჯე. შენ ძმა კი არა, მოსის-
ხლე მტერი ხარ ჩემი!

ბალებინი, ღმერთო ჩემო, ღმერთო ჩემო,
ეს რა მესმის... არა, მე აქ ვეღარ ვაჩუქდები.
(ძალზე აღელვებული გადის.)

სერპერიაპოვი, რა გინდა, ჩემო, უფ-
ლებით შელაპარაკები ანუ? (შენი-
მამული? მიირთვი, გქონდეს, მე არ მჭირდება!
ელენა ანდრეევნა ახლავე მივდივარ ან
ჭოჭოხეთიდან! (ყვირს.) მეტის ატანა აღარ
შემიძლია!

კონინიკი, როგორ დავიღუპე თავი! რა ნი-
კიერი, კვიანი, თამამი ვიყავი. ნორმალური
ცხოვრება რომ მქონოდა, შოპენაუერს, დოხ-
ტოვესკის ტოლს არ დავუდებდი. მგონი ავუ-
რიე! მგონი, ვგიჟდები... ასეთი სასოწარკვეთი
გაგონილა, დედა!

მარია ვასილიევნა (შეკრად), დაუჭერც
აღექსანდრეს!

სონია (გადიასთან ჩამოხლებს და მოეხვე-
ვა) გადია, გადია!

კონინიკი, რა ვქნა, დედა? ტუუილად ნუ-
რაფერს მტყუვით! თვითონ ვიცი, რაც უნდა
ვქნა! (სერპერიაპოვის) არაფერია, კიდევ გამი-
ხსენებ! (შეუკარში შედის...)

მარია ვასილიევნა გაჰყვება.
სერპერიაპოვი, ბოლოს და ბოლოს, რა
ხდება, ბატონებო? მომაშორეთ ეს გიჟი ამას-
თან ერთად როგორ უნდა ვიცხოვრო ერთ პერ-
ქვეშ? მოკალათებულა აგერ (შეუკარზე უთი-
თებს.), თითქმის ჩემ გვერდით და... სოფელში
წაბრძანდეს. ფლიგელში გადავიდეს ან მე წა-
ვალ აქედან; ოღონდ ეგ არ დავინახო...

ელენა ანდრეევნა (ქმარს), დღესვე წავი-
დეთ აქედან! ახლავე უბრძანეთ!

სერპერიაპოვი, არარაობა!

სონია (ჩაჩოქილი მიუბრუნდება მამას, ნერ-
ვიულობს, ცრემლნარევი ხმით), უნდა მიუტე-
ვო მამა! მე და ძია ძალიან უბედურები ვართ!
(თავს იკივებს.) მოწყალება უნდა გამოიჩინო!
გაიხსენე! უფრო ახალგაზრდა რომ იყავი, ძია
და დიდებდა თერთად ათენებდნენ დამეებს, შე-
ნთვის წიგნი რომ ეთარგმნათ, რამდენი რან
გადაგიწერეს. მე და ძია თავდაუზოგავად ვშრო-
მობდით შენთვის, ჩვენთვის კაპიკს ვერ ვიმე-
ტებდით! სულ შენ გიგზავნიდით, ჩვენ მუქთა
ლუკმა არ გვიჭამია! ვერა ვთქვი, რაც უნდა
მეთქვა, სხვა გამომივიდა, მაგრამ უნდა გაგ-
ვიგო, მამა, გულმოწყალება გმართებს!

ელენა ანდრეევნა (აღელვებული, ქმარს),
ღვთის გულისათვის, აღექსანდრ, წადი, ხმა
გაეცი... გივედრები.

სერპერიაპოვი, კეთილი, დაველაპარაკები...
არაფერში არ ვამტყუნებ, არც გული არ მომდის,
მაგრამ, დამეთანხმეთ, სხვა რომ არაფერი

ვთქვა. უცნაურად მოიქცა. კი ბატონო, შევალ (შუა კარში შედის.)

ელენა ანდრეევნა. უხეზად ნუ მოექცევი. დაუუვავე... (მიძევება.)

სონია (გადის უხუტება). გადია, ჩემო გადია!

მარინა. არაფერია, შვილო... იყაყანებენ და გაჩუმდებიან... იყაყანებენ და გაჩუმდებიან...

სონია. გადია!

მარინა (თავზე ეფერება). გაყინულივით კანკალებს კარგი, კარგი, ჩემო ობოლო, ღმერთი მოწყალეა. ცაცხვის ან ფოლოს ჩაის დაგაღვივინებ და დაწყნარდები... ნუ იღარდებ, ჩემო კარგო (შუა კარს მისჩერებია, გულმოსული.) სულ გადაირივნენ ეს მამლაყინწები. მეხი კი დავაყარე!

გაისმის გასროლის ხმა და ელენა ანდრეევნას წამოყვირება.

სონია შეკრთება.

დასწევვლას ღმერთმა!

სარაბრიაკოვი (შემოვარდება შიშისაგან ბარბაცებს). დაიჭირეთ, დაიჭირეთ, გაგიჟდა!

ელენა ანდრეევნა და ვოინიკი კარში ერთმანეთს ეჭიდავებიან

ელენა ანდრეევნა (რევოლვერის წართმევას ცდილობს). მომეცით მომეცით-მეთქი!

ვოინიკი. თავი დამანებეთ, Hélène! თავი გამანებეთ! (დაუსხლტება და ოთახში შემოვარდება. სერებრიაკოვს ეძებს.) ხად არის? აგერ ყოფილა! (ესვრის.) ბაც! (პაუზა.) არ მოხვდა ისევ ავადინე?! (გაცოფებული.) ჯანდაბას, ჯანდაბას. ეშმაკმა დალაზვროს! (რევოლვერს მიწაზე დაანარცხებს და ქანცგამოღებული დაეშვება სკამზე.)

სერებრიაკოვი გაოგნებულია. ელენა ანდრეევნა კედელს მიეყრდნობა. გული მისდის.

ელენა ანდრეევნა. წამიყვანეთ აქედან! მომაშორეთ აქაურობას, მომკალით... აქ დარჩენა არ შემიძლია, არ შემიძლია!

ვოინიკი (განწირულად). ო, რას ვჩადი! რას ვჩადი!

სონია (ჩუმად). გადია, ჩემო გადია.

ფ ა რ დ ა

მდოთხე მოგმეღება

ივან პეტროვიჩის ოთახი: ეს არის მისი საძინებელიც და მამულის კანტორაც. ფანჯარასთან დიდი მაგიდა დგას. მაგიდაზე შემოსავალგასავლის დაფორები და სხვადასხვა ქაღალდი აწყვია. იქვე დგას კონტორულა, კარადები, სასწორი, მომცრო მაგიდა. ეს ასტროვის მაგიდაა. მაგიდაზე სახატავი მოწყობილობაა. საღებავები, საქაღალდე, იქვეა შაშვიანი გალია. კედელზე გაკრულია აფრიკის რუქა, რომელიც ალბათ არავინ

არ სჭირდება. დგას დერმატინგადაკრული დივანი. მარცხნივ პალატო-გასასვლელი კარის, მარჯვნივ — წინკარში მოყვანილ გართან ფარდაგია დაგებული — გულზე მისი კომ არ გააქუქყიანოს. შემოდგომის სლამია, სიჩუშვა, ტელეგონი და მარტინოვიჩის ბედიან და დაუს ახევევენ. **მ ი ბ ლ ი ი ი ი ე ს ა**

ბელეზინი, დაუჩქარეთ, მარინა ტიმოფეევნა, თორემ ხაცაა დასამშვიდობებლად დაგვიძახებენ. ეტლის გამოყვანა უკვე უბრძანეს.

მარინა (ცდილობს ზელო ააჩქაროს). მოვასწრებთ.

ბელეზინი. ხარკოვს მიემგზავრებიან. იქ უნდა იცხოვროს.

მარინა. ახე ურჩევნიათ.

ბელეზინი. შეშინდნენ... ელენა ანდრეევნამ, აქ ერთ საათსაც არ დავრჩებიო... წავიდეთ და წავიდეთო... ჩავალთ ხარკოვში, მივიხედ-მოვიხედათ და ბარგს მერე ჩამოვატანიებთო... თვითონ უბარგოდ მიდიან. მაშასადამე, მარინა ტიმოფეევნა, აქ ცხოვრება არ ეწერათ... ფატალურად ასე იყო განსაზღვრული.

მარინა. ასე აქობებს. ერთი უბედურება ახტებეს წედან — სროლა, დავიდარაბა, თავი მოგვეჭრა!

ბელეზინი. სწორედ რომ აივანოვსკის ფუნჯის საკადრისი სიუჟეტია!

მარინა. ნეტა ჩემს თვალებს არ დაენახა. (პაუზა.) ახლა ისევ ძველებურად ვიცხოვრებთ. დილის რვა საათზე ჩაი, პირველზე — სადილი, საღამოს — ვახშმად დავსხდებით; ყველაფერი თავის რიგზე წავა, ადამიანურად.. ქრისტიანულად. (ამოიხვნეშება.) რა ხანია, მე ცოდვილს, ატრია არ მიჭამია.

ბელეზინი. მართალი ბრძანდებით, დიდი ხანია ჩვენთან ატრია არ გაკეთებულა. (პაუზა.) დიდი ხანია... ამ დილით, მარინა ტიმოფეევნა, სოფელში რომ გამოვიარე, მედუქნემ მომამხა: მუქთახორა, სულ სხვის კმაყოფაზე უნდა იყოლი ღმერთმანი, გული ჩამწყუდა, გული!

მარინა. უურადღებას ნუ მიაქცევ, ჩემო. ყველანი ღვთის კმაყოფაზე ვართ. სონიაც, ივან პეტროვიჩიც — უსაქმოდ არც ერთი არა ვართ. ყველანი ვშრომობთ! ყველანი... სონია ხად აჩის?

ბელეზინი. ბაღში. ექიმთან ერთად ივან პეტროვიჩს დაეძებს. ეშინიათ, თავი არ მოიკლას.

მარინა. პისტოლეთი რა უყავი?

ბელეზინი (ჩერჩულით). სარდაფში დავმაღე.

მარინა (ჩაიციხება). ცოდვები!

ეზოდან ვოინიკი და ასტროვი შემოდებიან. **ვოინიკი**, თავი დამანებეთ. (მარინას და ტელეგონს.) გადიეთ, ერთი საათით მაინც დამტოვეთ მარტო; მაგიფებთ, კულში რომ დამდევთ.

ბელაბინი. ახლავე, ვანია. (თითის წვერებზე გადის.)

მარინა. მამლაუნწა! (აქრებს ძაფს და გადის.)

ვინიციკი. მარტო დამტოვე!

ასტრუვი. დიდი სიამოვნებით. აქამდეც უნდა წავსულიყავი, მეჩქარება, მაგრამ გიმეორებ, არ წავალ, ვიდრე არ დამიბრუნებ...

ვინიციკი. მე შენგან არაფერი ამილია.

ასტრუვი. არ გეხუმრები — მაგვიანდება. რამდენი ხნის წასული უნდა ვიყო.

ვინიციკი. მე შენთვის არაფერი გამომირთმევია. (ორივე ქდება.)

ასტრუვი. მაშ ასე? რა გაეწყობა, ცოტას კიდევ დაგაცდი და მერე აღბათ ძალით მომიწევს... გავკოჭავთ და ვაგჩხრკავთ, ბო, ბო, სრულიად სერიოზულად გეუბნები.

ვინიციკი. როგორც გენებოს. (პაუზა.) ეს რა სისულელე მომივიდა — ორჯერ ვესროლე და ორჯერვე ავაცდინე! ამას არასოდეს არ ვაპატიებ ჩემს თავს!

ასტრუვი. სროლა თუ გინდოდა, საკუთარ შუბლში დაგეხალა.

ვინიციკი (მხრებს იჩეჩავს). საოცრებია. მკვლელობის მცდელობისათვის არც მიტერენ, არც სამართალში მაძლევენ. ესე იგი, გიჟად მთვლიან. (ბორბტად იცინის.) მაშ, გიჟი მე ვარ, ხოლო ის, ვინც პროფესორის, სწავლულის, ქადოქრის ნიღბით თავის უნიჭობას, სიჩლუნგეს და აღმაშფოთებელ უგულობას მაღავეს, ის გიჟი არ არის. ვინც ბებერს მიჰყვება ცოლად და მერე ყველას დასანახად აცუცურაქებს, არც ის არის გიჟი? დაგინახე, დაგინახე, როგორ ეხვეოდის!

ასტრუვი. დიანაც, ვეხვეოდი, მერე შენ რა! (ცხვირს აუბზეკს.)

ვინიციკი. არა, გიჟი დედამიწაა, ჩვენ რომ გვიძლებს!

ასტრუვი. რას სუფელობ?

ვინიციკი. გიკვირს? მე გიჟი ვარ და მაქვს ამის უფლება.

ასტრუვი. წვერიანი ხუმრობაა. გიჟი კი არა, დარეხვილი ხარ, მასხარა. ყველა დარეხვილი ადრე მეც არანორმალური მეგონა. მაგრამ ახლა, რომ მკითხო, ადამიანის ნორმალური მდგომარეობა დარეხვილობაა-მეთქი, ვიპასუხებ. ასე რომ, შენ სავსებით ნორმალური ბრძანდები.

ვინიციკი (სახეზე ხელებს აიფარებს). ვაი სირცხვილო! რომ იცოდე, როგორ მრცხვენია ვერავითარი ტკივილი ვერ შეეძლება მწარე სირცხვილს. (ნაღვლიანად). მე ამას ვერ ავიტანი! (მაგიდაზე დაიხრება.) რა ვქნა? რა ვქნა?

ასტრუვი. ვერაფერს ვერ იზამ.

ვინიციკი. რამე მომეცის თუ, ღმერთო ჩე-

მო.. ორმოცდაშვილი წლისა ვარ, სამოც წლამდე თუ ვიცოცხლე, კიდევ ცამეტი დამრჩა. ბევრია, რა გაძლებს კიდევ ცამეტ წელიწადს? რა ვქნა? რითი შევავსო? გესმის...

(კანკალით უკერს ასტროვს ხელს) გესმის, რომ შემედლოს დარჩენილი უცხოვრობა? როგორმე ახლებურად ვიცხოვრო? უცხოვრობა ნათელ, მყუდრო დილით და ვიგრძნო, რომ ცხოვრებას თავიდან ვიწყებ. რაც იყო, წარსულს ჩაბარდა, კვამლივით განიბნა. (ტირის.) ახალი ცხოვრება მინდა დავიწყო... მითხარი, რა ვქნა, როგორ მოვიქცე? რითი დავიწყო...

ასტრუვი (სინანულით). ერთი შენცი რომელ ახალ ცხოვრებაზე მელაპარაკები! ჩვენი საქმე წასულია.

ვინიციკი. ასე გგონია?

ასტრუვი. დარწმუნებული ვარ.

ვინიციკი. რამე მომეცის... (გულზე ხელს მიიღებს.) აქ მეწვის.

ასტრუვი (გაჩაგრებული უყვირის). გეყოფა! (ცოტა რბილად.) ასი, ორასი წლის შემდეგ იმის გამოც შეგვაჩვენებენ, რომ ასე უკეთოდ, ასე უგემურად გავატარეთ ჩვენი წუთისოფელი. მაშინ, აღბათ, ბედნიერების გამოცანა აღამიანებს უკვე ამოხსნილი ექნებათ... ხოლო ჩვენ... მე და შენ, ერთი იმედილა გვაქვს — გულზე რომ ხელებს დაგვიკრფენ, იქნებ მაშინ გვეწვიოს ხილვები, შესაძლოა, საამო ხილვებიც... მთელ მანრაში ორი ინტელიგენტი ვიყავით — მე და შენ. ასეა, ძმაო, ამ ათიოდე წლის ობივატილურმა, საწიწლარმა ცხოვრებამ შეგვკამა, თავისი დამძალი ომშივარით სისხლი მოგვიწამლა, სხვებივით გაგვაუხამსა: (ცოცხლად.) მაგრამ შენ სიტყვას ბანზე ნუ მიგდებ, მომეცის!

ვინიციკი. მე შენი არაფერი მაქვს.

ასტრუვი. ჩემი წამლების ყუთიდან მორფის შუშა შენ ამოიღე! (პაუზა.) მომისმინე, ვანია, თუ მაინცა და მაინც თავის მოკვლა გადაგიწყვიტია, წადი ტყეში და ტყვია დაიხალე შუბლში. მორფი კი დამიბრუნე, თორემ ერთი მითქმა-მოთქმა ატყდება. შენ სიბრძნევს მე დამაბრალებენ... მე ისიც შეუოფა, შენი გაკვეთა რომ მომიწევს... გგონია, ძალიან მაინტერესებს?

შემოდის სონია.

ვინიციკი. თავი დამანებე!

ასტრუვი (სონიას). სოფია ალექსანდროვნა, ბიძათქვენმა წამლების ყუთიდან ერთი შუშა მორფი მომპარა და არ მიბრუნებს, უთხარით, რომ, სხვა რომ არა იყოს რა, უგუნური საქციელია. მაგვიანდება, წახსვლელი ვარ.

სონია. ძია, მართლა შენ ამოიღე?

ასტრუვი. ნამდვილად. დარწმუნებული ვარ — მაგან.

სონია, დაუბრუნე, გულს რატომ გვიხეთქავ? (ნაზად.) დაუბრუნე, ძია, არ გეგონოს, შენზე ნაკლებ უბედური ვიყო, მაგრამ სასოვნარკვეთილებას არ ვეძღვები, ვითმინ და მანამ მოვითმინ, ხანამ თავისით არ გასრულდება ჩემი სიცოცხლე... შენც მოთმინება გმართებს. (პაუზა.) მომეცი (ხელებს უკოცნის.) ძვირფასო, საყვარელო, ხანატრელო! მოგვეცი (ტირის.) შენ ხომ კეთილი ხარ, შეგვიბრალე და დაგვიბრუნე. მოთმინება, ძია, მოთმინება!

მონინიძე. (მაგიდის უკრიდან წამლის შეშას ამოიღებს და ასტროვს აძლევს). აბა, გამომართვი (სონიას.) სასწრაფოდ რაიმე საქმეს უნდა მოვკიდო ხელი, რაიმე უნდა წამოვიწყო, თორემ ვერ გავუძლებ, ვერ გავუძლებ...

სონია, ღიან, ღიან, საქმე... როგორც კი ჩვენებს გავაცილებთ, საქმეს შევუდგვით... (ნერვიულად არჩევს მაგიდაზე ქაღალდებს.) ყველაფერი თავის ნებაზეა მიშვებულა...

ასტროვი. (შეშას წამლების ყუთში ინახავს, ღვედებს უქერს). ახლა შემოძლია წავიდე.

ელენა ანდრეევნა (შემოდის), ივან პეტროვიჩ, აქა ხართ? ჩვენ უკვე მივდივართ... შედით ალექსანდრესთან, საქმე აქვს თქვენთან.

სონია, შედი, ძია (ხელს მოჰკიდებს.) წამოდი. მამა და შენ უნდა შერიგდეთ, უსათუოდ უნდა შერიგდეთ.

სონია და ვინიციკი გადიან.
ელენა ანდრეევნა. მივდივარ. (ხელს გაუწვდის ასტროვს.) მშვიდობით!

ასტროვი. უკვე?
ელენა ანდრეევნა. ეტლი მზად არის.

ასტროვი. მშვიდობით.
ელენა ანდრეევნა. დღეს ხომ დამპირდით, რომ წახვიდოდით.

ასტროვი. მახსოვს. ახლავე წავალ. (პაუზა.) შეშინდით? (ხელს მოჰკიდებს.) განა ასე ხაშიშია?

ელენა ანდრეევნა. ღიან.
ასტროვი. თორემ დარჩებოდით? მა? ხვალ ხატუეოში.....

ელენა ანდრეევნა. არა... მე გადავწყვიტე... ამიტომაც გიყურებთ ასე თამამად, რომ მივდივართ... ოღონდ ერთს გთხოვთ: უკეთესი აზრის მინდა იყოთ ჩემზე. რატომღაც მინდა, რომ პატივს მცემდეთ.

ასტროვი. ემ! (მოუთმენლად.) დარჩით, გთხოვთ. გამოტყდით, თქვენ ხომ ამქვეყნად არავითარი საქმე არ გაწუხებთ, არც ცხოვრების მიზანი გაგჩნიათ და არც არფერი გაინტერესებთ. პოლა, ადრე თუ გვიან მაინც აპყვებით გრძობას — ამას ვერსად გაეჭყევით.

მაშ, რაღა ხარკოვსა ან ხალმე კურსკში? აქვე, ბუნების წიაღში არ სჯობია? ა?... უოველ შემთხვევაში, უფრო კოეტური იქნება ისეთი ლამაზი შემოდგომა იცის. ხატუეოც გვაქვს, ტურგენევის რომ უყვარდა ისეთი, რაძდენიმე ნახევრად დანგრეული მამულები.

ელენა ანდრეევნა. (ხელს უკოცნის) ხართ... მაწყენინეთ, მაგრამ მაინც სიამოვნებით გაგიხსენებთ ხოლმე. საინტერესო, ორიგინალური ადამიანი ბრძანდებით. აღარასოდეს აღარ შეგბვდებით და ამიტომ დამალვას აზრი არა აქვს — ცოტათი მომწონდით კიდევ. აბა, ჩამომართვით ხელი და მეგობრულად დაეშორდეთ ერთმანეთს, აუგად ნუ მომიგონებთ.

ასტროვი (ხელს ართმევს). რა გაეწუბა, წაბრძანდით... (ჩაფიქრებული.) ერთი შეხედვით კაცს გულითადი, კარგი ადამიანი ეგონებით, მაგრამ უცბადვე ისეთი გრძობა გაუჩნდება, თითქოს რაღაც საიდუმლო იმალება თქვენს არსებაში. აი, ჩამოხვედით თქვენ და თქვენი ქმარი და ყველამ, — ვინც კი აქ თქვენს ჩამოსვლამდე შრომობდა, წელში წყდებოდა, რაღაცას კმნიდა, თავისდა უნებურად, რატომღაც თქვენ დაგიწყოთ ყურება. საკუთარ საქმეს თავი მიანება და მთელი ზაფხული მხოლოდ თქვენი ქმრის ნიკრისსა და თქვენზე ზრუნვას გადაძევა. თქვენც და თქვენმა ქმარმაც, ორივემ გადაგვდეთ თქვენი უსაქმურობა. პირადად მე ისე მომწუხებთ, რომ მთელი თვეა, თითი არ გამინძრევია, არადა, ხალხი ავადმყოფობს, ჩემს ტყეებსა და წვრილიანში გლეხები ნახირს აბალახებენ. ღიან, სადაც კი ფეხი დაადგით თქვენ და თქვენმა ქმარმა, ყველაფერი გაანადგურეთ... მე, რა თქმა უნდა, ვხუმრობ, თუმცა... საოცარია, რომ დარჩენილი ყავით კიდევ, დარწმუნებული ვარ, განადგურება მაინც არ აგვცდებოდა... მე ხომ დავილუბებოდი, მაგრამ არც თქვენ... დაგადგობდათ კარგი დღე. აბა, მიბრძანდით, კეთილი მგზავრობა! *Finita la comedia!*

ელენა ანდრეევნა (მაგიდიდან ფანქარს აიღებს და სწრაფად ინახავს). ხამახსოვროდ მიმაქვს ეს ფანქარი.

ასტროვი. უცნაურია, არა? ვინცნობდით ერთმანეთს და უცებ, რატომღაც... ერთმანეთს აღარასოდეს შევხვდებით. ასეა ყველაფერი... მაშ ასე, ვიდრე მარტონი ვართ და ჩვენი ძვირფასი ძია ვარდების თაიგულით ჭერაც არ წამოგვდგომია თავს, ნება მომეცით... გაკოცოთ... გამოთხოვების ნიშნად... ხომ შეიძლება? (ლოყაზე კოცნის...) პოლა, ასე... ძალიან კარგი.

ელენა ანდრეევნა. ყოველივე სიკეთეს გი-

1. კომედია დამთავრდა (იტალ.).

სურვებით (მოთხედავს.) რა მოხდება, სიცოცხლეში ერთხელ მეც რომ გავხედო (გოდნო-ზამორეული მოუხვევა და უცებ მოშორდება.) უნდა წავიდე.

ასტროზი, რაც შეიძლება სწრაფად, ეტლით მზადაა, ხელს რა გიშლით?

ელენა ანდრეევნა, მგონი მოდიან.

ყურს მოუგლებენ.

ასტროზი, Finita!

შემოდის სერგებრიაკოვი, ვოინიკი, მარია ვასილიევნა წიგნით ხელში, ტელეგინი და სონია.

სერგებრიაკოვი (ვოინიკის). ჩამკრალი დვედფის გამჩადებელს თვალები ნაცრით ავესებაო, ხომ გაგიგონია? ყოველივე იმის შემდეგ, რაც მოხდა, ამ რამდენიმე საათის განმავლობაში, იმდენი რამ განვიცადე და ვიფიქრე მგონი ტრაქტატს დავწერდი მომავალი თაობის დასამოძღვრავად, თუ როგორ უნდა იცხოვრონ, სიამოვნებით მოვისმინე შენი ბოდიში და თავადაც ბოდიშს გიხდო, მშვიდობით! (სამჭერ კოცნის.)

ვოინიკი, ძველებურად მიიღებ ზუსტად იმდენივეს, რასაც უწინ იღებდი. ყველაფერი ძველებურად იქნება.

ელენა ანდრეევნა სონიას ეხვევა.

სერგებრიაკოვი (მარია ვასილიევნას ხელებზე კოცნის). Maman!

მარია ვასილიევნა (სერგებრიაკოვს კოცნის). ალექსანდრე, ხურათი გადაიღეთ და ბაშოში გზავნეთ. ხომ იცით, თქვენზე ძვირფასი არავინ მყავს.

ტელეგინი, მშვიდობით, თქვენს აღმატებულებას! ნუ დაგვივიწყებთ!

სერგებრიაკოვი (სონიას კოცნის). მშვიდობით... ყველას გემშვიდობებით! (ხელს უწვდის ასტროვს). გმადლობთ, რომ მოდიოდით ხოლმე... მე პატივს ვცემ თქვენს აზრებს, გატაცებებს, ხურვილებს. მაგრამ, ნება მომეცით მოხუცს, მცირედი შენიშვნა მოგცეთ გამომშვიდობების უამს: საქმეს საქმე უნდა აკეთოთ, ბატონებო, საქმის კეთება აუცილებელია! (ყველას თავს უხრის.) გარგად ბრძანდებოდეთ! (ვიდის, თან მიჰყვებიან მარია ვასილიევნა და სონია.)

ვოინიკი (მაგრად კოცნის ბელზე ელენა ანდრეევნას). მშვიდობით... შაპატიეთ... ჩვენ ერთმანეთს აღასოდეს აღარ შევხვდებით.

ელენა ანდრეევნა (გულაჩუყებული). მშვიდობით, ძვირფასო. (თავზე აკოცებს და მოშორდება.)

ასტროზი (ტელეგინს). გასძახე, ბარემ ჩემი ცხენებიც გაამზადონ.

ტელეგინი, ახლავე, ბატონო. (გადას.)

ჩემთან ასტროვი და ვოინიკი.

ასტროზი (მაგიდიდან ხალებავს იღებს და ხემოდინში სდებს). რატომ არ აცილებ?

ვოინიკი, უჩემოდაც წავლენ. რა შემოძლია... მიმძიძს. სასწრაფოდ საქმეს უნდა მოვიკიდო ხელი. საქმე, საქმე! (ქალს უღებს რა ჩვეს მაგიდაზე.)

კაუზა. ისმის ექვნებიც მტკუნქნი მისკა

ასტროზი, წავიდნენ. პროფესორმა აღბათ ამოისუნთქა. ახლა აქეთ ქუდიც რომ შემოუგორდეს, ვეღარ შემოიტყუებ.

მარინა (შემოდის). წავიდნენ. (საგარძელში ჯდება და კოცნის.)

სონია (შემოდის). წავიდნენ. (თვალებს იმშრალდება.) დმერთმა კეთილად ატაროს. (ვოინიკის.) აბა, ძია, საქმეს მოვიკიდოთ ხელი.

ვოინიკი, საქმე, საქმე...

სონია, რა ხანია, ერთად აღარ მივსხდომივართ ამ მაგიდას. (მაგიდის ლამპას ანთებს.) მელანიც ამომშრალა. (სამელნეს აიღებს, კარდასთან მოდის, მელანს გამოიღებს და სამელნეში ასხამს.) გულა დამწყდა, რომ წავიდნენ.

მარია ვასილიევნა (შემოდის). წავიდნენ! (ჯდება და კითხულობს.)

სონია (მაგიდას მიუჭდება და დავთარს გადაშლის). პირველ რიგში, ძია, ანგარიში შევადგინოთ თორემ ყველაფერი ისეა მიტოვებული, რომ... დღეს ისევ მოგვაკითხეს ანგარიშისათვის. დაწერე ერთი შენ დაწერე, მეორეს მე დავწერ...

ვოინიკი (წერს). „ანგარიში... ბატონი...“ (ორივე უჩემოდ წერს.)

ასტროზი, სიჩუმეა. მხოლოდ კალამი წრიპინებს და კრიკინა კრიკინებს; თბილა, სიმყუდროვეა... წასვლა შეზარება

ექვნების ეღარუნო ისმის

ჩემი ცხენებიც მზად არის... აბა, მეგობრებო, ისლა დამჩინია. დაგემშვიდობოთ, გამოვეთხოვო ჩემს მაგიდას და ვავწიო! (კარტოგრამას საქალაღდეში დებს.)

მარინა, რას აწრიადდი? იჭეკი.

ასტროზი, დრო აღარ ითმენს.

ვოინიკი (წერს). „ძველი ვალი — ორი და სამოცდათხუთმეტი...“

შემოდის მოჭამაგირე.

მოჭამაგირე, მიხაილ ლვოვიჩ, ცხენები მზადაა.

ასტროზი, გავიგონე. (აძლევს წამლებს ყუთს, ხემოდინს და საქალაღდეს.) გამომართვი, არ მოკეცო.

მოჭამაგირე, მესმის (გადას.)

ასტროზი, აბა... (გამოსამშვიდობებლად მოემზადა.)

სონია, როდის გვინახულებთ?

ასტროზი, ზაფხულამდე, აღბათ, — ვეღარ.

წამთარში ვერ შევძლებ. თუ დაგვირდით, თავისთავად ცხადია, შემატყობინებთ და ჩამოვალ. (ხელს ართმევს.) პურმარილისთვის, სითბოსთვის, ერთი ხიტყვით, უველაფრისთვის მადლობა მომიხსენებია. (გაღიასთან მივა და თავზე აკოცებს.) მშვიდობით, მოხუცო!

ისმის ექვსების ქლარუნო.

მარინა. წავიდა.

კ ა ე ზ ა.

სონია (შემოდის. სანთელს მაგიდაზე დგამს). წავიდა...-

ვოინიციკი (სანგარიშოზე ანგარიშობს და წერს). სულ... თხუთმეტი... ოცდახუთი...

სონია ჯდება და წერს.

მარინა (ამტყნარებს). ეჰ, ჩვენი ცოდვები...

ტელეგინი ფეხის წვერებზე შემოდის, კართან ჯდება და გიტარას აწყობს.

ვოინიციკი (სონიას თავზე ხელს გადაუსვამს). ჩემო პატარა, როგორ მიმიძიხს, ო, რომ იცოდდე, როგორ მიმიძიხს!

სონია. რას ვიზამთ, უნდა გავუძლოთ! უნდა ვიცოცხლოთ, ძია. ჩვენ უნდა გავყვეთ დღეებისა და საღამოების გრძელ ქარავანს; მოთმინებით უნდა გადავიტანოთ ბედის მიერ მოკერძებული უველა განსაცდელი, ახლაც და სიბერეშიც დაუღლელოდ უნდა ვიშრომოთ სხვათათვის. ხოლო როცა ჩვენი აღსახრუნლის უამი დადგება, მორჩილად უნდა განვუტევოთ სული და ამქვეყნიური უველა სატანჯველი ხაიჭიოს შევივივლოთ. აი, მაშინდა თუ

მოიღებს ღმერთი მოწყალებას, ჩემო საუვარედლო ძია, და გაციხროვნებულ უმშვენიერეს უნაზეს სასუფეველს მაშინდა თუ ვიხილავთ. გავიხარებთ, გულაჩუქებულნი, დიშოლით გავიხსენებთ აქაურ უბედურებას და დავცხრებით. მე მწამს, ძია, გულმხურჭაღედ მწამს, მთელი არსებით მწამს... (შეხტუნებს) ჭკება და თავს ნელა ნელა ჩაუღებს. დაღლილი ხმით.) მაშინ ვპოვებთ სულის სიმშვიდეს!

ტელეგინი ხმადაბლა უკრავს გიტარაზე. დავისვენებთ! ანგელოზების ხმას გავიგონებთ, აღმასებით მოქედნილ ცას დავინახავთ, დავინახავთ, როგორ დაინთქმება მოწყალებაში მიწიერი ბორბტება, მთელი ჩვენი ტანჯვა-წამება, და განივრცობა ქვეყნად მოწყალება, და ჩვენი ცხოვრება გახდება აღერსივით წყნარი, ნაზი და საამო. მე მწამს... მე მწამს... (ცხვირსაბოცით ვოინიციკის ცრემლს მოსწმენდს.) საბრალო, ჩემო საბრალო ძიავ, ტირი? (ცრემლმორქული.) შენ ხომ არასოდეს გინახავს სიხარული, არასოდეს, მაგრამ მოითმინე, ძია, მოითმინე... ჩვენც გვეღირსება დასვენება, გვეღირსება... (ეხვევა.)

ისმის, როგორ აკეუვნებს ღარაჯი.

ტელეგინი ხმადაბლა უკრავს. მარია ვასილევა ბროშურის არეზე რალაცას წერს, მარინა ქსოვს.

გვეღირსება დასვენება!

ნელა ეშვება ფარდა.

